БҮГЭДЭНДЭ—ЗОЛ ЖАРГАЛ, АМЖАЛТА!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һэд гарана | № 1 (13796) | 1975 оной январиин 1, среда | Сэн 2 мүнгэн.

СОВЕТ АРАДТА ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ АМАРШАЛГА

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Совет хүнүүдэй гэрнүүдтэ шэнэ, 1975 он орожо ерэбэ.

Баяр асарһан энэ минутын үеэр үнгэржэ байгаа жэлэй үйлэ, хэрэгүүдтэ анхаралаа хандуулнабди. Энэ хадаа Коммунис партиин XXIV съездын бодомжонууд болон шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула манай баатар габьяата хүдэлмэришэн ангиин, алдарта колхозно таряашадай, арадай интеллигенциин бүтээһэн угаа ехэ, үрэ түгэс ажалай жэл байгаа. Энэ хадаа коммунис байгуулалтын шэнэ илалтануудай жэл, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэхи ехэ амжалтануудай жэл боложо, манай ухаан сэдьхэлдэ үлэхэл.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэл социалис экономикоёо хүгжөөхэ, арад зоной баян дэлгэр байдал улам һайжаруулха хэрэгтэ туйлагдаһан ехэ амжалтануудаар бидэнние баясуулаа. Олон шэнэ фабриканууд ба заводуудай, байрын кварталнуудай, посёлогууд болон бүхэли городуудай шэнэ галнууд носоогдон яларба. Хэдэн зуугаад, мянгаад километр шэнэ харгынууд баригдаа, ута соргонууд, электрын элшэ хүсэ дамжуулха лининүүд татагдаа, уһалууриин каналнууд бүтээгдээ. Промышленна үйлэдбэриин үндэр ургалта туйлагдаба. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ амжалтануудые туйлаа. Хлопогой эрхим баян ургаса абтаа.

Олон миллион совет хүнүүдтэ 1974 он салиин хүлһэнэй, тэдхэмжэнүүд ба пенсинүүдэй нэмэлгээр, гэр байрын һайжаралгаар тэмдэглэгдэбэ.

Туйлагдаһан бүхы юумэн — хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, эрдэмтэдэй, мэргэжэлтэдэй, бүхы совет хүнүүдэй, — өөһэдын хэрэгэй үүсхэлшэд ба мастернуудай, эрэлхэг зоригто ажалда дуратай хүнүүдэй оролдосотой нэтэрүү хүдэлмэриин аша үрэ болоно. Бүхы совет республикануудай, бүхы нацинууд ба арад үндэһэтэдэй ажалшад манай хамтын амжалтануудта зохихо хубитаяа оруулаа. Таанадта, хүндэтэ нүхэд, үнэн зүрхэнэй спасибо!

Гаража байгаа 1975 он — түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэл мүн. Зохёон байгуулхы ехэ зорилгонууд урдамнай угтажа байна. Эдэ бүгэдэ КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин Пленумээр, СССР-эй Верховно Соведэй сессеэр тодорхойлогдонхой.

Коммунис парти, Совет гүрэн социалис экономикоёо, эрдэм болон соёлоо саашадань хүгжөөхэ, арад зоной ажабайдалай хэм хэмжээе улам дээшэлүүлхэ, оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хараа бодол сэхэ шууд, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлжэ үргэлжэлхэ байха.

Нүхэд! Совет хүнүүд гушаад жэлэй турша соо амгалан тайбан байдалда ажаһууна, ажаллана. Ленинскэ партиин сэсэн мэргэн гадаадын политикын, Совет гүрэнэй экономическа ба өөрыгөө хамгаалха түгэлдэр хүсэ шадалай ашаар, дэлхэйн социализмын хүсэ нүлөөнэй бэхижэһэнэй ашаар иимэ юумэ туйлаабди. Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда илалтын туйлагдаһаар 30 жэлэй ойе Совет арад гаража байгаа жэлдэ баярай оршон байдалда тэмдэглэхэнь. Дайнай баатарнууд тухай, социализмын туйлалтануудые хамгаалха хэрэгтэ ами наһаяа зорюулһан бүхы хүнүүд тухай, манай Эхэ оронoй нэрэ түрын, сүлөөтэ, бэеэ даaһан байдалай түлөө фронт дээрэ ба тыл дотор бэеэ гамнангүй ябажа тэмсэһэн бүхы хүнүүд тухай дурасхаал нангин.

Советскэ Союз КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлһон амгалан байдалай программые социализмын аха дүү оронуудтай нягта харилсаа холбоотойгоор амжалтатай бэелүүлжэ байна. Коммунис байгуулалтада мүнөөнэйхидэл адли иимэ аятай зохид гадаадын оршон байдал урдань хэзээшье байгаагүй юм. ФРГ-гэй, США-гай, Франциин ба бусад гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн уулзалганууд арадуудай хоорондын харилсаае улам һайжаруулха, бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан байдал бэхижүүлхэ шухала, бүтэмжэтэй хубита болоо.

Коммунис парти, Совет гүрэн арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхэ политика урда мэтэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ. Юундэб гэхэдэ, энэмнай агууехэ үг зорилгонууд ба суртал бодолнуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ зайлашагүй нүхэсэл болоно, бүхы ажалша хүн түрэлтэнэй үндэһэн аша туһада, хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ харюусана.

Шэнэ жэлэй урдахи тээхэнэ социализмын оронуудай ажалшадта, капиталис оронуудай Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудта, хүдэлмэришэн ангида, ажалша таряашадта, түрүү интеллигенцидэ үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые, эгээн һайн һайхан хүсэлэнгүүдые хүргэнэбди. Бэеэ даaһан шэнэ байдал байгуулжа байгаа залуу гүрэнүүдэй арадуудта, империализмда эсэргүү тэмсэлшэдтэ, эб найрамдалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэгшэ дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүдтэ манай амаршалга хүргэнэбди.

Хүндэтэ нүхэд! КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гаража байгаа Шэнэ жэлээр дашарамдуулан, бүхы совет хүнүүдые — хүдэлмэришэд болон колхознигуудые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшадые, революциин, дайнай ба ажалай ветерануудые, алдарта совет эхэнэрнүүдые, манай гайхамшаг залуушуулые, шэн габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршална! Элүүр энхэ ябахыетнай, ажалдаа, һуралсалдаа, зохёол бүтээлдээ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэбди! Бүлэ бүхэнэй, совет хүн бүхэнэй ажабайдалда ехэ баяр, зол жаргал дэлгэрэг лэ!

Агуу совет арадай түлөө, манай Ленинскэ партиин түлөө, иниаг Эсэгэ оронойнгоо һалбаран мандахын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалай мандахын түлөө манай Шэнэ жэлэй духаряа үргэе!

Шэнэ жэлээр, шэнэ зол жаргалаар, хүндэтэ нүхэд!

КПСС-эй Центральна Комитет — *СССР-эй Верховно Соведэй Президиум* — *СССР-эй Министрнүүдэй Совет*

ЧИЛИИН КОММУНИС ПАРТИИН ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРЬ НҮХЭР ЛУИС КОРВАЛАНДА

Хүндэтэ нүхэр Корвалан!

Фашис диктатурада эсэргүү Чилиин коммунистнуудай эрэлхэг тэмсэлые гүн ехэ талархалтайгаар хаража, Чилиин арадые мүрдэн хюдагшадай түрмэ шоронгуудта Танай гаргажа байгаа тэсэбэрине гайхан баясажа байгша КПСС-эй, бүхы совет хүнүүдэй үмэнэһөө гарахаяа байгаа Шэнэ жэлээр дашарамдуулан амаршалаад, аха дүү ёһоной талархалай ба хани ёһоной дэмжэлгын мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй байһанаа Танда элирхэйлэн мэдүүлнэб, тон һаяар сүлөөлэгдэхыетнай, элүүр энхэ байхыетнай хүсэнэб.

Чилиин демократическа, фашизмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй талада бүхы түрүү хүн түрэлтэнтэй хамта ходоо жагсанхай байха гэжэ бидэндэ этигэхэдэтнай болохо.

Тэрэшэлэн Танай һамганда, бүхы дүтын нүхэдтэтнай Шэнэ жэлэй эгээн халуун хүсэлэнгүүдые дамжуулнаб.

Аха дүү ёһоной амаршалга хүргэгшэ

Л. БРЕЖНЕВ.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР ЕГИПЕТ, СИРИ БА ИРАГТА ОШОЛГЫН ХОЙШОЛУУЛАГДАҺАН ТУХАЙ

Нэгэ талаһаа — Советскэ Союзай, нүгөө талаһаа — Египедэй Араб Республикын, Сириин Араб Республикын ба Ирагай Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй зүбшэлэн ойлголсоһоной ёһоор, эдэ оронуудта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй 1975 оной январьда ошохоор хараалагдаһые хожом болгон хойшолуулха гэжэ хэлсэгдээ.

Ошолгын болзор али али талада таарамжатай байхаар хожом тодорхойлогдохо.

(ТАСС).

БАЯРТА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ХЯАГТА. Штатнабэшэ корреспондент Р. Ворона дамжуулба. Аймагай томо ажахынуудай нэгэн болохо «Родина» колхозой малшад, һаалишад гүрэндэ һү, мяха худалдаха тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэйнгээ түсэб болзорто нь сүм бэелүүлбэ.

Тиигэжэ һүүлэй мэдээгээр Эхэ орондоо һү, тарган мяха тушааха даабари 100—102 процентдэ хүргэгдөө. Колхозой гүүртэнүүдэй хоорондоо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн согсолходо, Ивановкын һаалинин гүүртэ урда мэтэ эрхимлээ.

БЭШҮҮР. Хүдөө бэшэгшэ В. Борисов мэдээсэнэ: Гүрэндэ һү тушааха даабаряа болзорһоонь урид дүүргэһэн Охин-Булагай совхоз түсэбһөө гадуур 500 гаран центнер һү худалдажа, горитой амжалта туйлаба.

Тус ажахын Харланай гүүртын һаалишад шэнэ илалта туйлалгада хубитаяа горитойгоор оруулалсаа гэхэ гү, али совхоз дотороо эгээн түрүүлэн жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн юм. Түрүү һаалишад З. Дашиева Г. Цыдыпова, Н. Цыренова, Т. Жигжитцыренова, М. Разуваева гэгшэд совхоз, мүн аймаг дотор дэлгэрһэн мүрысөөнэй манлайда ябажа байнад.

ХОРИ. Манай штатнабэшэ корреспондент Б. Лайдапов дуулгаба: Гүрэндэ үндэгэ тушааха даабаряа сүм бэелүүлһэнээ урид мэдүүлһэн гэхэ гү, али тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй туршада бүхыдөө 2 миллион 650 мянган үндэгэ Эхэ орондоо эльгээһэн Хориин инкубаторна станциин шубуушад түсэбһөө гадуур 100 мянга гаран үндэгэ худалдаба. Мүн шубуунай тарган мяха тушааха даабаринь 172 процентдэ хүргэгдэжэ, 516 центнер мяхан тушаагдаа.

Түрүү шубуушад Л. Рудых, Н. Гатыпова гэгшэд жэлэй туршада тахяа бүриһөө 148—161 үндэгэ суглуулһан байна.

ТУРУНТАЕВО Аймагай газетын редактор А. Афанасьев дамжуулна. Прибайкалиин аймагай загаһа олзоборилгын ажахынууд эдэ үдэрнүүдтэ хараалагдаһан түсэбөө дүүргэжэ байһанаа дуулгана. Һүүлэй мэдээгээр Гремячинскын участогай бригадирнууд В. П. Бурдуковский, Ф. Д. Мушаков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд загаһа гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ даабари дүүргэбэ.

ХУРАМХААН. Хүдөө бэшэгшэ В. Гармаев иигэжэ дуулгаба: Бархан уулын хормойдо оршодог Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үхэршэд Шэнэ жэлэй эхиндэ шэнэ илалта туйлаба. Тиигэжэ тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ гүрэндэ 3680 центнер мяха худалдаха даабаряа үлүүлэн дүүргээ. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой үхэршэд 1975 оной түрүүшын кварталда тушаагдаха малаа шахан таргалуулжа, шэгнүүрыень горитойгоор дээшэлүүлжэ байна.

БАГДАРИН. Манай штатнабэшэ корреспондент А. Цыренов мэдээсэнэ: Сэбдэг хүйтэн уларилтай Баунтын аймагай ажахынуудта оро үсхэбэрилгэ хадаа эгээл ашаг олзотой һалбаринь мүн. Һүүлэй жэлнүүдтэ Джилиндын совхоз оро олоор үсхэбэрилһэнэй ашаар горитой олзо доход оруулна. Совхозой суута орошод Ж. Молоков, Л. Каючин, Ю. Молоков гэгшэдэй ажалладаг фермэнүүдтэ мүнөө оро үүсэлхэ халуун хаһа эхилэнхэй.

УКРАИНЫН ССР-эй Хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын министерствын, Украиның ССР-эй Хабсаргалгын ба тусхай мэргэжэлтэ барилгын хүдэлмэриин министерствын, СССР-эй Энергетикын ба электрификациин министерствын, Транспортна барилгын министерствын тусхай мэргэжэлтэ эмхинүүдэй харьяата «Кривбасстрой» комбинадай, Криворожско металлургическа заводой, машина бүтээдэг предприятинуудай — түхеэрэлгэнүүдые үгэдэг, проектнэ ба конструкторска эмхинүүдэй коллективүүдые, энэ барилгада хабаададаг бүхы хүдэлмэрилэгшэдые ажалай гайхамшаг амжалтаарнь — 5000 кубическа метр багтаамжатай, жэл соо 4 миллион тонно шэрэм шудхаха хүсэтэй, дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ № 9 доменно пеэшэнгэй болзорһоо урид баригдажа дүүрэһэн, ашаглалгада ороһонтойнь дашарамдуулан КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршална.

Иимэ шухаг доменно бүлэг барилгын бүтээгдэһэниинь — оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые улам шангадхаха, хара металлургияа саашадань хүгжөөхэ гэһэн КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлһэн ябадал, манай эрдэмтэдэй, проект зохёогшодой, барилгашадай, хабсаргагшадай, машина бүтээгшэдэй ба металлургнуудай гайхамшаг туйлалта болоно.

Энэ шэнэ доменно пеэшэн богонихон болзор соо баригдаһан, проектыень табиха ба бариха хэрэгтэ эрдэм, техникын тон шэнэ туйлалтанууд хэрэглэгдэнэн. Үйлэдбэриин ба технологиин бүхы хэрэгүүд хүсэд бүрин оньһожоруулагдаһан, автомадаар зэбсэглэгдэһэн байна гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет сэдьхэлээ ехээр ханан тэмдэглэнэ. Энэнь шэрэм хайлуулгын талаар орон дотороо технико-экономическа эгээн һайн үрэ дүнгүүдые туйлаха ябадал хангана. Металлургическа үйлэдбэриин техническэ хэм хэмжээе улам дээшэлүүлхын тула ехэ алхам хэхэ арга олгохо.

Мантан томо домно бүгэдэхын тула асари ехэ хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэлгэ — барилгада хабаадагшадай зүгһөө ажалдаа үнэхөөрөө коммунис ёһоор хандаһанай, барилга-хабсаргалгын хүдэлмэри эрхим һайнаар эмхидхэһэнэй, проект зохёоходоо түрүү шиидхэбэринүүдые, барилгын индустриальна онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэһэнэй, нүлөө ехэтэй социалис мүрысөө эмхидхэн дэлгэрүүлхын тула партийна профсоюзна ба комсомолой эмхинүүдэй зүгһөө эмхидхэлэй ба политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулһанай аша үрэ болоно.

Барилгын. хабсаргалгын эмхинүүд «Криворожсталь» заводой бусад барилганүүдые саашадаа бүри эршэмтэй түргэнөөр бүтээхэ, тэрэшэлэн металлургнууд шэнэ доменно пеэшэнэй проектнэ хүсые болзорһоо урид ашаглалгада оруулха гээд батаар этигэжэ байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элирхэйлнэ.

Элүүр энхэ, ехэ зол жаргалтай ябахыетнай, манай агууехэ Эхэ оронoй аша туһада ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай таанадта, хүндэтэ нүхэдүүд, шэнэ, 1975 оной урда тээхэнэ хүсэнэбди.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ — СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

Баатар БАТОЕВ

УГТАМЖЫН ДУУН

Шара тооһоор бурьяһан сагаан жабартай,
Шаргын ула шаажуулһан мүнгэн саһатай,
Шэхэ хасар шэм гэтэр хазаһан
Шэрүүн абаритай аад, уурал татаһан
Буурал үбэлэй дахинаа хүрэжэ ерэхэдэ,
Бүгын эбэр сэнтэдэг гээд хэлсэдэг.
Хуушан жэлээ хүн зоной үдэшэхэдэ,
Хэһэн хэрэгэйнь үрэ дүнгүүд элирдэг.
Шэн-шэн-шэн!
Курантнуудай хонгёо сохилоон доро
Хүдэлмэришэн, таряашан, малшан,
суута хонишон
Хүл дээрээ бултадаа бодошон.
Хүндэтэй амаршалгые
зүрхэеэ хүдэлгэн шагнажа.
Шэнэ жэлэй, шэнэ сагай духаряае
Шэнхинэсэ дээшэнь үргэлэй.

Уужам нугадаа адуу малаа үдхэһэн
Угай малшан, хонишодто — алдар соло!
Түхэреэн талаяа
арбай таряагаар бүрхөөһэн
Түрүү хүбүүд, басагадта — амар мэндэ!
Хүндэ индустри,
завод, фабрикын эзэд —
Хүдэлмэришэн ангида — алдар соло!
Жабхаланта ажалай,
тэмсэлэй охин соогуур
Жэлнай үнгэрбэ. Шэнэ жэл шэнхинэбэ.
Мантан ехэ түсэбэй дүүргэлтэ соогуур
Манай элидхэл Москва тээшэ ниидэбэ.
Шэн-шэн-шэн!
Курантнуудай хонгёо сохилоон доро
Шэлдэг һайхан энэ үе сагаа
Шэнэ ёһоор, коммунис гуримаар хэмжэжэ,
Шэнэ жэлээ угтабабди мүнөөдэр.

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛДЭ-

ЗОРИЛГОМНАЙ ЕХЭ, ОРОЛДОХОЛ ХЭРЭГТЭЙ

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1975 оной гүрэнэй түсэб болон бюджет зүбшэн хэлсэжэ, хуулита болгон баталһан СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессидэ хабаадаһан манай республикын хэдэн депутадтай уулзажа, сесси тухай, өөһэдынгөө һанал бодол тушаа хөөрэжэ үгэхыень гуйһан байнабди. Энэнь доро толилогдобо.

ЗЭДЫН ВОЛЬФРАМ-МОЛИБДЕНЭЙ КОМБИНАДАЙ БРИГАДИР В. И. АФАНАСЬЕВ:

— Ехэл һонин юумэнүүдые дуулажа, хаража ерээбди даа. Би сессиһээ урид ошоо һэм. Декабриин 14-дэ залуушуулай хэрэгээр СССР-эй Верховно Соведэй комиссиин заседанида байлсаа һэм. Залуушуулай амаралта яажа һайнаар эмхидхэхэб, студентнүүдтэ һурахадань зохид эрхэ байдал олгохо хэмжээнүүд, тэдэнэрэй бэеын элүүрые хинажа байха эмхи зургаануудые олошоруулха асуудалнуудые тэндээ зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой түсэб хараалһан байнабди.

Сесси айхабтар эдэбхи хэшээлтэйгээр үнгэрһэн байна. Үгэ хэлэхээр бэшүүлһэн хүнүүд угаа олон байгаа. Тиимэһээ хэлээгүй үлэһэн хүнүүдэй һанамжа. дурадхалнуудые суглуулжа, нюотоколдо оруулһан байна.

Шэнэ жэлдэ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, эрдэм-техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ яажа нэбтэрүүлхэ, гараар хэгдэдэг ажалые үсөөрүүлхэ, хаа хаанагүй үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулха тушаа үгэ хэлэһэн хүнүүд тогтоо.

Сессиин абаһан шиидхэбэриие олон зондо ойлгуулха, 1975 оной түсэб, даабариие үлүүлэн дүүргэхэ, бүхы хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар хэхэ гэжэ шиидээд ябанаб.

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГАЙ «ДРУЖБА» КОЛХОЗОЙ КОМБАЙНЕР О. Б. АЮШЕЕВ:

— Парти, правительствамнай арад зоной һуудал байдалда угаа ехэ анхарал табидаг гэжэ энэ үнгэрһэн сесси дээрэһээ үшөө дахин лаблажа ерээб. 1975 оной гүрэнэй бюджедэй ёһоор хүн зоной байха гэр барилгада, урда жэлнүүдэй урьһаламжа бусааха, бага салин абадаг хүнүүдһээ налог абахаяа болихо олон шэнэ хэмжээнүүд хараалагдаһан байна.

Сесси дээрэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ урдынхидаал адли ехэ анхарал табигдаа, ехэ мүнгэ зөөри һомологдоо. Хүдөө ажахыда трактор, машинануудые олоор бүтээжэ үгэхэ, запчастьнуудаар һайса хангадаг болохо, таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэдэг болохо, тэрэниие зүбөөр хадагалжа, ашаглажа һураха тухай элидхэлшэд болон үгэ хэлэгшэд тон зүб тэмдэглэһэн байна.

Оронойнгоо энэ ехэ хуралдаанда хабаадажа ерээд байхадаа, үшөө һайнаар ажаллаха, трактор, машинануудаа, комбайнуудаа түргэн болзорто, һайн шанартайгаар заһабарилха, трактор, комбайнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха тухай оролдохоб, нүхэдөө энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхаб. Тиигэжэ 1975 ондо бүхы колхозоороо баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэбди.

ЛВРЗ-гэй ЭЛЕКТРОСЛЕСАРЬ Е. М. МАЦУКОВ:

— Хоёрдохи сесси тухай һанамжа гэнэ гүт? Бултыень хурга даран тоолохо болоо һаа, ехэл ааб даа. Богоһөор хэлэхэдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ депутат Н. К. Байбаковой дэлгэрэнгы элидхэл соо хэлэгдэһэн тоо, баримтануудые дуулахадаа аргагүй гайхааб. Сэхыень хэлэхэдэ, үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада, илангаяа 1974 ондо Эхэ ороноймнай ажалшад ямар ехэ ажал хэһэн байба гээшэб. Юрэдөө, үльгэртэл адли үнэншэхөөр бэшэ шэнгеэр һанагдаа һэн.

Хамтын хүсэнэй иимэ мундуу байһые хоёр шэхэеэрээ дуулажа ерэһэн хадаа түгэсхэхы жэлдэ бүри эршэмтэйгээр ажаллаха, хүдэлмэридөө шэнэ түрүү онол арганuудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилготойб. Манай бригадын гэшүүд ерэхэ жэлдэ уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 5 дурадхал бэлдэхэ ба мэргэжэлээ эрид дээшэлүүлхэ, бүхы ажалаа хүсэд оньһожоруулһанай, автомат аргаар хүтэлбэрилдэг болоһоной ашаар бүтээсыень дээшэлүүлхэ зорилго харааланхай. Мини дүршэлтэй слесарь, хабсаргагшаднай түс бүрөө 2—3 залуу хүбүүд, басагадые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургажа бэлдэхэ, продукциингаа шанарые эрид һайжаруулха байнабди.

Түгэсхэхы жэлдэ Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэ байнабди. Теэд энэ һайндэрөө манай бригадын коллектив баһал өөрын онсо бэлэгтэйгээр угтахань гэхэ гү, али Майн 9-нэй үдэрэй урда түсэбһөө гадуур нэгэ электровоз хабсаргажа тушааха хараатайбди. Энэ бэлэгнай гансашье 30 жэлэй ойдо зорюулагдаха бэшэ, мүн манай заводто ажаллаһан, мүнөөшье ажаллажа байһан дайнай, ажалай ветерануудай мүхэшэгүй эрэлхэг зоригые хүндэлһэн тусгаар тэмдэг болохо зэргэтэй.

Шэнэ жэл! Түгэсхэхы шэнэ жэлнай харагдаба. Энэ дабаае амжалтатайгаар дабахын тула нилээд оролдогдоо. Тиигэжэ манай бригада продукци үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл соо сүм дүүргэбэ.

Шэнэ жэлдэ шэнэ илалта туйлагдахал бэзэ гэжэ найдуулнаб.

ГААРГЫН СОВХОЗОЙ АХАЛАГША ХОНИШОН Ц. А. БАДМАЕВА:

— Хүдөө ажахые саашадань бүри түргэнөөр хүгжөөхэ талаар парти, правительствын һүүлэй үедэ баталжа абаһан шухала тогтоолые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула республикымнай ажалшад бүхы хүсэ шадалаа, шадабаряа элсүүлэн ажаллана гэхэдэ алдуу болохогүй. Колхоз, совхозуудай түрүү малшадай түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоо урид дүүргэһэн тухай мэдэхэдээ омогорходогби.

● Манай бригадын хонишод урдаа табиһан зорилгонуудаа бодото дээрэнь дүүргэхын тула үнгэрһэн үедэ габшагай бэрхээр ажаллаа гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхэ байнаб. Хурьга абаха табан жэлэйнгээ түсэб, даабариие бидэ дүрбэн жэлдэ дүүргэжэ шадаабди. Манай багахан коллективэй гэшүүн бүхэнэй оролдосотой бэрхээр ажаллаһые энэ баримта гүйсэд гэршэлнэ.

Манай отарын хонишод республикын түрүү хонишодой гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжээд, ерэхэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга түлжүүлхэ социалис уялга баталан абанхай. Урдаа табиһан зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхэбди гэжэ хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө үмэнэһөө мэдүүлхэ хүсэлтэйб.

СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сесси дээрэ энэ жэлэй арадай ажахын түсэб, бюджет зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсааб. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлэй 1975 ондо хүдөө ажахыда бюджедһээ, мүн ондоо оршонуудһаа аяар 37,1 миллиард түхэриг мүнгэн һомологдоо. Совет гүрэнэйнгөө энэ халуун анхаралые габшагай ажалаар харюусамаар хүдэлээл гэхэ байнаб.

ЯРУУНЫН СОВХОЗОЙ ҺААЛИШАН М. Ж. БАТО-МУНКУЕВА:

—СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб, бюджет бүгэдэндэ эли болонхой. Манай орон дотор хэгдэжэ, бүтээгдэжэ байгаа амгалан ажал арад зоной ажаһуудал бүри баян дэлгэр болгохо арюун хэрэгтэ зорюулагдана гэжэ ажалшан бүхэн һайн мэдэнэ. Тиимэһээ хүн бүхэн хэжэ байһан ажалдаа эзэн ёһоор хандан, урдаа табиһан зорилгонуудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ, энэ нангин хэрэгтэ өөрынгөө хубита оруулхые эрмэлзэдэг.

Ажахымнай һаалишад үбэлэй янгинама хүйтэн хаһада зунайхиһаа дутуугүй һү һаажа абаха хэрэгтэ гол анхаралаа табинхай. Юһэ нарын туршада харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө 2100 килограммһаа бага бэшэ һү һааха социалис уялга баталан абанхай. Мүн иимэрхүү уялгануудые намтай хамта хүдэлдэг һаалишад дааажа абаад, тэдэнээ бодото дээрэнь дүүргэхые эрмэлзэжэ байна. Манай фермын түрүү һаалишад Ханда Эрдынеева, Цырма Дамбиева гэгшэд һү һаажа абаха табан жэлэйнгээ түсэб жэлээр урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэһэн юм. Бэрхэ һаалишан Должин Егнинова табан жэлэйнгээ түсэб ойрын үедэ дүүргэхээр хараална.

Һая гаража байһан 1975 ондо бүри оролдосотойгоор ажаллахын түлөө эрмэлзээл гэжэ республикынгаа бүхы малшадые уряалха хүсэлтэйб.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Мацуков, О. Аюшеев, В. Афанасьев.

ҺҮҮЛШЫН ДАБААНАЙ УРДА ТЭЭ

Гектарай 40 центнер

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай л... гомелиоративна отрядай х... дэлмэрилэгшэд яһала амжал... тайгаар ажаллажа гараа. Ма... надта даалгагдаһан 728 ге... тар сабшалан дээрэһээ гект... рай дунда зэргээр 39 центн... үбһэн абтаһан байна.

Иимэ ургаса абахын түл... бидэнэр яһала оролдоо гэ... шэбди. Ган гасуур байһые х... раада абажа, бүхы сабшалан... гаа гурба удаа һайса уһ... луулаабди. Тэндэ 8 мянга... тонно наг шэбхэ гаргагда... 386 гектартань минеральн... үтэгжүүлгэ оруулагдаа һэн.

Теэд энээгээрэ һанаагаа амарнагүйбди. Парти, прав... тельствынгаа анхарал, хайр... да, КПСС-эй ЦК-гай дека... риин (1974 он) Пленум... СССР-эй Верховно Соведэ... һаяхан болоһон сессиин шии... хэбэридэ харюу болгон, 197... ондо даалгагдаһан бүхы саб... шалан дээрэһээ гектарай 4... центнерһээ бага бэшэ үбһ... ургуулжа абаха гэжэ шиидл... бди.

Иимэ ехэ ургаса аба... арга боломжо манда би... Кирсан Григорьевич Ястреб... вай нёдондо гектарай 42 цен... нер үбһэ абаһан 175 гекта... сабшалан уһалдаг ханаа... энэ намартаа һайса заһаабда. Мүнөө 10 мянга гаран кубо... метр тошо халяагаад, сабша... ландаа 3 мянгаад тонно шэб... гарганхайбди. Үшөө 30 ган... мянган кубометр тошон ха... ляагдаха, 7 мянгаад тон... шэбхэ нэмэжэ гаргагдаха. Үн... гэрһэн жэлэйхиһээ 1,5 дахи... ехэ минеральна үтэгжүүлгэ бэлдээбди. Тиигэжэ урдаа та... биһан зорилгоёо лаб дүүргэ... хэбди гэжэ һанагдана.

З. РЯБОВ,
Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой лугомелиоративна отрядай бригадир.

Т О О, БАРИМТАНУУД

★ Республикымнай промышленность 1974 оной 11 һара соо, урда жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, продукци худалдаха түсэбөө 108 процент дүүргээ.

★ «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд модо бэлэдхэхэ, зөөхэ 1974 оной түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргээд, даабариһаа гадуур 200 мянган кубометр модо оронойнгоо арадай ажахыда үгэбэ.

Комбинадай үйлэдбэриин 127 түрүүшүүл өөһэдынгөө табан жэлэй, мүн 1000 гаран хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабариие уридшалан дүүргээ.

★ Улаан-Үдын Железнодорожно районой промышленна предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха 1974 оной түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргээд, түсэбһөө гадуур 6 миллион түхэригэй промышленна продукци худалдаһан байна. Прибор бүтээлгын, «Теплоприбор» заводуудай, 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын, авиазаводой, коллективүүд эрхимүүдэй тоодо ороно.

АМЖАЛТАМНАЙ УРМАШУУЛНА

Манай Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай коллектив 1974 он соо эршэтэйгээр хүдэлжэ гараа. Нооһо сэбэрлэн угаадаг фабрикын коллектив эрхим һайн үрэ дүн харуулаа. Фабрикымнай нооһо илгадаг цехэй эрхим хүдэлмэрилэгшэ Валентина Дмитриева 8 час соо хэхэ ажалаа 6 хахад час соо дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаа бэлэй. Тэрэнэй энэ һайн һайхан үүсхэлые олохон хүдэлмэришэд дэмжэһэн байна.

Нооһо сэбэрлэн угаадаг цехэй хүдэлмэришэд Е. И. Рымарева, А. А. Беляева, Л. В. Игнатьева гэгшэд 8 час соо хэхэ хүдэлмэреэ 6 часай туршада хэдэг болонхой.

В. И. Жилнова, А. Г. Худяева гэгшэд нооһо сэбэрлэн угаадаг фабрикын нээгдэһэн үдэрһөө хойшо хүдэлнэд.

Васса Ивановна Жилнова урин һайхан абари зантай, ажаллаха ехэ дуратай хүн юм. Хэдэхэн жэлэй саана нооһо сэбэрлэн угаадаг хүдэлмэришэдэй бригадые даажа абаһан байна. Тэрэнэй бригада даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Васса Жилнова ажалаа эмхидхэхэдээ бэрхэ хүн байһанаа бодото дээрэнь харуулжа шадаа. Тэрэ нооһо сэбэрлэн угаадаг түхеэрэлгые һайнаар шудаланхай. Тэрэниие минута, секунда соошье байлгангүйгөөр ашаглажа, халаан бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Васса Ивановна мэргэжэлдээ 12 залуу басагадые һургаһан юм.

1974 оной октябриин 30-да цехэймнай партийна болон профсоюзай организацинууд «Сахилгаан хуудаһа» гаргаа бэлэй. Тэрээн дээрэнь: **«В. И. Жилиовагай хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригадын коллектив юһэдэхи табан жэл соо 3600 тонно нооһо сэбэрлэн угааха даабаряа болзорһоонь 1 жэл хоёр һараар урид дүүргэбэ. Ажалай түрүүшүүлдэ алдар соло!»** — гэжэ аржытар бэшээтэй байба. Фабрикымнай хүдэлмэришэд энэ мэдээсэлые урма баяртайгаар угтаа һэн. Табан жэлэй даабари 14 һараар урид дүүргэхэ гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ юм ааб даа. Нооһо һайн шанартайгаар сэбэрлэн угаахын тула, нэн түрүүн, мылэ, соодо гэхэ мэтын химическэ бодосуудһаа бүридэһэн холисоёо зүбөөр бэлдэжэ шадаха хэрэгтэй. Бидэнэр нооһо угааха, хатааха түхеэрэлгын хүсөөр ажалаа хэнэбди. Манай уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод В. И. Медведев, А. Г. Маринич гэгшэд оньһон түхеэрэлгын зарим детальнуудые шэнэдхэн хубилгажа, бүтээсыень улам дээшэлүүлээ.

Би табадахи жэлээ тус фабрикада ажалланаб. Аха нүхэдэйнгөө дүй дүршэлые халан абаха гэжэ оролдодогби. 1971 ондо нооһо сэбэрлэн угаагшадай бригадые намда даалгажа үгэһэн юм. Хамаг юумэ һанаһан соошни болохогүй. Дүршэл шадабари багадаха. Гэбэшье бригадымни гэшүүд Антонида Самбуева, Лидия Ивакина гэгшэд ажалаа эмхидхэхэ хэрэгтэм ехэ туһалдаг һэн. Эдэнэр өөһэдөө ехэл оролдожо хүдэлхэ. Хэзээдэшье туһалхаар бэлэн байдаг. Иимэ һайн һайхан абари зантай хүдэлмэришэдтэй ажаллажа эхилһэндээ урмашадаг бэлэйб. Бидэнэр ажалай һүүлээр гү, али забһарлалгын үедэ хэдэхэн минута соо сугларжа, юу хэхэ, яаха тухайдаа хэлсэдэгбди. Халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэдэг гээшэбди.

Туйлаһанаараа һанаагаа амархаар бэшэ юм. Халаан бүриин даабариһаа гадуур 700—800 килограмм нооһо сэбэрлэжэ шададаг болообди. Бүхы бригадаараа оролдожо хүдэлһэнэймнай үрэ дүн — юһэдэхи табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээбди.

Манай нооһо сэбэрлэн угаадаг цехтэ 31 бригада тоологдоно. 1975 оной урда тээхэнэ тэдэнэй 9-ниинь юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэд. Бидэнэр дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ ехэ урагшатайгаар хүдэлжэ гараабди гэжэ хэлэхэ байнаб.

Минии даадаг бригадын коллектив бии байгаа арга боломжонуудаа хаража үзөөд, түгэсхэхы 1975 ондо 800 тонно нооһо угааха гэһэн зорилго урдаа табиба. Шэнэ жэлые угтажа байхадаа түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа заабол дүүргэхэбди гэжэ хэлэхэ байнаб.

Л. АЩЕНКОВА.
нарин сэмбын комбинадай нооһо сэбэрлэн угаадаг цехэй бригадир, коммунис ажалай ударник.

ОМОГОРХОХО ЭРХЭТЭЙБ

Манай түрэл парти, правительство совет хүнэй ажаһуудал һайжаруулхын тула ямар ехэ анхарал оролдолго гарганаб!

Би өөрөө бүхы наһандаа барилгада ябаһан хүм. Республиканска больницын, нооһо угаадаг фабрикын, Буряадай оперо ба баледэй театр болон бусад олон байшангуудые бодхоолсоһондоо сэдьхэлээ хананги ябадагби.

СССР-эй Верховно Соведэй сесси һаяхан болоожо, түгэсхэхы жэлэй түсэб баталагдаба. Юһэдэхи табан жэлэй туршада түсэбэй ёһоор 361 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра бариха түсэб 365 миллион дүрбэлжэн метртэ хүргэгдэхөөр багсаагдана. Ганса 1975 ондо 107 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдаха гэхэ гү, али 11 миллион хүн шэнэ гэр байрада орожо түбхинэхэнь. Эдэ тоонууд соо манай республикада ехээр хэгдэдэг барилгашье харагдана.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай гүрэн арад зонойнгоо байдалые һайжаруулха талаар туйлай ехэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ. Үнгэрэгшэ, 1974 оной эсэстэ олон миллион хүнүүдэй пенси болон тэдхэмжэ нэмэбэ. Инвалидуудай, тэжээхэ хүнүүдээ алдаһан бүлэнэрэй пенсиин хэмжээе улам дээшэлүүлхээр хараалһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ үнгэрэгшэ декабриин тэнгээр хүсэндөө оробо.

Үбшэн үхибүү харууһалһанай түлөө тэдхэмжэ түлэхэ шэнэ гурим тогтоогдожо, һургуулиин наһа гүйсөөгүй үбшэн үхибүү харууһалһан эхэнүүдтэ мүнгэн нэмэжэ түлэгдэдэг болобо. Тиихэдэ дайнай инвалидуудай үндэр наһатай болоходо, пенсинь саашадаа 15 түхэригөөр нэмэхэ байна.

Эдэ бүхы тоо, баримтанууд совет арадай ажабайдалай жэлһээ жэлдэ һайжаржа байһые эли тодоор гэршэлнэ гээшэ.

Арад зонойнгоо байдалые улам һайжаруулхын түлөө саг үргэлжын анхарал хандуулдагайнь түлөө түрэл партидаа. Совет правительстводаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэб.

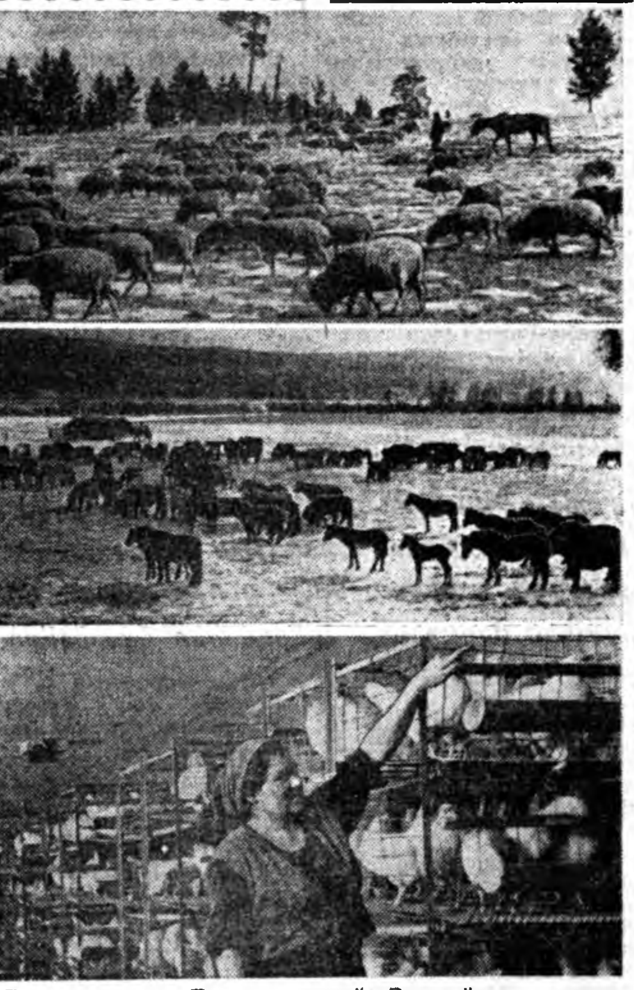
Ч. ЦЫБИКОВ,
СССР-эй тусхайта пенсионер, Социалис Ажалай Герой.

Таби мянгада хүрэхэбди

Минии хүтэлбэрилдэг баг... комплексно бригадын коллек... тив 1972 онһоо хойшо 1,5 жа... лаан соо хүдэлжэ, һарада... 2800—2900 кубометр модо бэ... лэдхэдэг болонхой. Үнгэрһэн 1974 оной сентябрь һарада би... дэнэр томодхогдоһон бригада эмхидхээ һэмди. Тиигэжэ һа... радаа 5600—5700 кубометр мо... до бэлэдхэнэбди. Хүн бүхэнд... хубаахада 5—6 кубометр мо... дон ехээр бэлэдхэгдэдэг боло... Модо таллуулан шээдэ... «ТТ-4» түхэлэй трактор 11 ча... сай туршада таһалгаралгүй... гөөр ашаглагдажа, үдэр бү... риин график заатагүй дүүргэ... хэ зорилгодо ехэ үүргэ дүүр... гэнэ.

Бидэнэр ажалаа шэнэ гурим... маар эмхидхэһэнэй ашаар үн... гэрһэн 1974 ондо 31 мянган кубо... метр модо бэлэдхэхэ даабари... 40 мянган кубометртэ хүрэ... һэн байнабди. Манай бригадын коллектив шэнэ, 1975 он со... бүри эршэтэйгээр ажаллаха гэһэн хараа зорилготойгоор социалис уялга абаба. Бидэ... нэр юһэдэхи табан жэлэй тү... гэсхэхы жэлдэ 50 мянган кубо... метр модо бэлэдхэхээр шии... дэнхэйбди. Энэ зорилгоёо бэе... лүүлхэшье байхабди.

И. ПРОВОТОРОВ.
Шулуутайн леспромхозой Бэшүүрэй пунктын бригадир.

Баян даа, үргэн Буряад оромнай. Захагүй мэтэ нэмжыһэн Зэдын тала хүрэбэлтнай, тоогүй олон хонид һүрэглэн бэлшэжэ ябаха. Сэнхир нуурнуудта Яруунаар айлшалбалтнай, адуун һүрэгэй атарлан бэлшэхэнь харагдаха. Республикынгаа ниислэл Улаан-Үдын шубуунай фабрикада ерэбэл, үдэр бүхэндэ оло мянган үндэгэнэй абтажа байһанаар урмашан баясахат.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХОНИШОД, АМЖАЛТА ТАНДАА ХҮСЭНЭБ

Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон Цырендоржо Шиндаков бидэ хоёрой үүсхэлые халуунаар дэмжэһэн бүхы хонишодто үнэн сэдьхэлэй баяр хүргэнэб, бултыетнай Шэнэ жэлээр амаршалжа, ажалдатнай — маша ехэ амжалта, гэр бүлэдэтнай зол жаргал хүсэнэб.

Мүнөө үедэ манай отарын хонишод түл абалгадаа хүсэд бэлэн болоод, эхэ хонидойнгоо хүшэ тамир алдахагүй, бултыень тобир тарган байлгаха гэжэ бүгэдөөрөө оролдожо байна. Хонидоо үдэшэ, үглөөнь эдеэлүүлхэһээ гадна, бүхэли үдэрөө бэлшээнэбди. Хээли ехэтэй болоожо байһан хонидоо элдэб витамин, минеральна бодосуудаар. уһаар таһалдуулнагүйбди. Хониднай февралиин һүүл, март һарада хурьгалха юм.

Тиигэбэшье республикымнай олонхи аймагуудта хонид январь һарада хурьгалжа захалха байна. Ушар иимэһээ шэнэ түл абалгын урда тээ нүхэдтөө хэдэн үгэ хэлэхэ, мэдэхэ шадаха юумэеэрээ туһалха хүсэлтэйб.

Эгээн түрүүн хээли ехэтэй, хурьгалха ойртоһон хонидоо тон наринаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Манай совхоздо, отарадамнай хонидой хурьгалхаһаа һара урид тэдэндэ ногооной витаминна гурил хонин бүридэ үдэртэ 100 грамм хүртэхөөр үгэлсэдэг. Энэ тон шухала гээшэ. Хэрбээ тиимэ гурилай үгы байбал, нарһанай ногоон шэлбүүһэ элбэгээр эдюулхэдэ болохо.

Хээлитэй хонидтоо үглөөниинь үбһэ эдюулээд, уһалаад, бэлшээридэ гарганабди. Үдэшэниинь талха тарьяанай зүйл тус бүридэнь 300 грамм хүртэхөөр үгэнэбди. Иигэжэ хонидто таряа талха үдэшэлэн үгэхэдэ, һүниндөө тэрэнээ хибэжэ, бэедэнь хоол болоходоо дээрэ гү гэжэ бодогшоб. Зелёнкоёо хонидойнгоо хурьгалһан хойно эдюулдэгбди.

Хээли ехэтэй хонидые байраһаа гаргахадаа, байрада оруулхадаа ехээр түрисэлдүүлхэгүй, эбэрээхэгүй, ехээр гүйлгэхэгүй гэжэ оролдогшобди. Илангаяа хонид бэлшээриһээ бусахадаа гүйлдэхээ һанадаг. Тиихэдэнь нүхэртөө ута аргамжа бариад, һүрэгэйнгөө урда ябадагбди.

Шэнэ жэлдэ бидэнэр отарынгаа зуун хонин бүриһөө 150 хурьга томо болгохо уялга абаа һэмди. Энэмнай шангаханшье һаа, бэелүүлжэ боломоор зорилго гээшэ. Иимэл түсэб, уялганууд 1975 ондо абтаха ушартай гэжэ КПСС-эй декабриин (1974 он) Пленум дээрэ хэлэгдэһэн байна. Тиимэһээ абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Отарадамнай олон хонид эхирлэдэг. Мүнөө жэл һүрэгнай гурбадахяа хурьгалха юм. Эхирнүүд олон байхаар хүлеэгдэнэ. Бидэнэр эхир хурьгадые илангаяа наринаар харууһалдаг. эдеэлүүлдэг гээшэбди. Эхир хурьгадые эхынь һүн садхаадаггүй. Энэ ушарта 5 литр үнеэнэй һүндэ түүхэй 15 үндэгэ худхаад, бишыхан амһарта соо хээд, бүлеэхэнээр угжадаг заншалтайбди.

Хурьга абалсахаар һара хахадай болзоороор студентнэр ерэдэг. Хурьгадаа хамтаараа, бригадаараа абадаг, тэнжээдэг байнабди. Нялха хурьгадаа Галина Очировна һамгантаяа хоюулан абадагбди. Тингээд тэдэнээ сакман болгожо, хурьгашадаар ерэгшэдые отарын бусад хүдэлмэри хүүлүүлдэг, хонидые эдеэлүүлхэ, бэлшээхэ хүдэлмэридэ, мүн хурьгадые харууһалалсуулдаг байнабди. Эхир хурьгадаа амяарынь сакман болгогшобди. Тэдэниие эхэтэйнь суг клеткэ соо шадаал һаа удаан байлгаха гэжэ оролдонобди. Байра соо иимэ клеткэнүүд 70—80 болодог.

Хурьгадтаа загаһанай тоһо, ногооной гурил, һайхан үбһэ, таряа талханай зүйл эдюулэгшэбди. Үлбэр, үбшэлһэн хурьгадые аргалха эм дом эртээнһээ бэлдэгдэнэ. Галина Очировна һамгамни энэ талаар мэргэжэнхэй.

Зай нүхэд, Шэнэ жэлдэ олон хурьга түлжүүлхэ, ехэ нооһо абаха гэһэн хүсэл зоригтнай амжалтатайгаар хүсэлдэһэй.

В. БАНЗАРОВ,
Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахалагша хонишон.

Публицистикэ

ХҮНДЫ...

Асари томо барилганууд дэлхэй дээрэ олон даа! Үшөө Римэй богоолнуудай бүтээһэн уһанай сорго тухай домог бидэндэ, хоридохи зуун жэлэй хүнүүдтэ эли болонхой. Тиихэдэ Египедэй пирамиданууд тухай манай уншагшад һайн мэдэхэ ёһотой.

Алтан, мүнгэн, алмаз, субад эрдэниие багтаажа ядатараа баяжаһан Египедэй фараонуудай, Европо, Азиин хаашуулай хэрзэгы дошхон зан абари. хэлэндэ орошогүй муухай аашанууд эртэ урдын балар сагһаа манай үе сагта сууряатан дуулдаа. Өөһэдынгөө бэе хүүрнүүдые хадагалхын тула тэдэ фараон, хаашуул хэдэн мянган богоолнуудые туужа асаруулаад, асари томо тэдэ пирамиданууды, минарет болон ордонгуудые барюулдаг байгаа. Тэдэ барилгануудай хүшэр хүндэ, аймшагтай ехэ ажал хүдэлмэридэ хэды мянган богоолшууд хара хүлһээ адхажа, үндэгэнэй бусалма, нохойн гангинама халуун наран доро үхэдхэн унаа гээшэб! Тэрэ һүрөөтэ барилганууд олон мянган богоолшуулай яһан дээрэ баригдаа гэжэ дэмы хэлсэдэггүй.

Асари томо барилганууд дэлхэй дээрэ олон даа! Тэрэл Египет ороной богоолнууд эртэ урдын сагта зуун хорин метр үндэртэй башин маяк бариа һэн. Тэрэ барининь Александри хотын хажууда огторгойе харбан бодоо бэлэй.

Эдэ бүхы асари томо барилгануудые юундэ дурданабши гэхэдэ, хэды олон мянган юрын хүнүүдэй шуһан тэндэ адхаржа, фараон, хаашуулай аша туһада зорюулагдаа ха юм гэжэ дахин дахин дурдахаяа һананаб.

..Совет мэдээжэ поэт Евгений Евтушенко «Братска ГЭС» гэжэ гайхамшагта поэмэ соогоо хоёр ондоо зуун жэлнүүдэй асари барилганууд — Египедэй пирамида, Братска ГЭС хоёрые сасуулан үзэжэ, совет барилгашадай, юрын хүбүүд, басагадай агуу баатаршалгые, тэрэнэй удха шанарые магтан дуулаа һэн.

Манай СССР ороной заха хизааргүй үргэн дайдые асари томо барилгануудай талмайтай жэшэхэдэ болоно. Уужам дэлгэр орон доторнай хаа хаанагүй барилганууд бодожол байна. Урмашамаар даа!

Аха үетэн — манай үбгэ эсэгэнэр, аханар Совет оронойнгоо томо томо барилганuудта хабаадалсаа. Һанаад үзэе. Зээрэг хурдан Днепо мүрэниие ургалан хазаарлаад, мантан «эмээл» — ГЭС-ые тэрээн дээрэ «тохоходонь», олон мянган га... нууд яларан носожо, огто... тойн одо мүшэдые һаргаа... һэн. Тиихэдэ омог дорю... комсомол хүбүүд, басагад... баатарлигаар ажал хэжэ, үб... лэй шэмэрүүн хүйтэниие, н... марай нойтон бороо, саһ... тэсэн гаража, дулии хүб... тайга соо, Амар мүрэн... эрьедэ хото городые бо... хоохоодо, бүхы дэлхэй гайх... лаа бараа һэн.

Харин мүнөө... Үглөө б... хэндэ радиоприемнигой о... һо дарахадамнай, Байга... Амарай түмэр замай бари... тухай соносхол, дамжуул... нууд Москвaһаа, Ленингра... һаа, Ригэһээ, Киевһ... Улаан-Үдэһөө, Шэтэһээ Х... баровскһаа шэнхинэжэ б... даг.

Байгал-Амарай түм... зам... Сибирь ороной шэ... болоһон номин хүхэ Бай... далайн эрьеһээ Номгон о... хүрэтэр нэмжыһээ үр... дайда, хизаар, хүнды с... хүбшые һэтэ сохин гара... түмэр харгын энэ барил... тухай хэлэхэдээ, хөөрэ... дөө, юрын боро үгэшү... ахирдажа, үндэр долги... уран гоё зэргэсүүлгэ хэрэ... лэхые хүсэнэб.

ТҮГЭЛДЭР ЭРШЭ, ШАНАР!

АМИ НАҺАНАЙ АРЮУН ХЭРЭГ

ЭДИР наһанайм үнжэгэн зоолхон хаһа дээрэ аймшагтай ехэ дайн эхилээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэдэ, бишье баһа гал гуламтаяа орхижо холын фронт мордоо һэм. Нигэжэ 1942 онһоо 1944 он болотор 1-дэхи Прибалтийска фронтын 6-дахи гвардейскэ армиин 29-дэхи стрелково дивизиин тухай тагнуулшадай ротодо ябалсааб. Бидэнэрые ёһотой боро сибирякууд гэжэ тагнуулшадай ротодо абаһан юм. Ходо тагнуулшан ябааб.

Дайшалхы харгы замайм элэ мартагдашагүй үйлэ хэрэг юуб гэхэдэ, дайсанай ара талада нюусаар гараад, нэгэ бронетранспортёр һалаагаад, немец полковнигые шэрэжэ асаржа ерээ һэмди. Тиигэдэ би Алдар Солын III шатын ордендо хүртөө бэлэйб.

Дайнда ябаһан сэрэгшын ами наһанда элдэб аюул ушардаг: мүнөө аминды айлад, углөөдэр алуулхашье, шархатахашье болохош. Бишье баһа нимэ аюулнаа зайсагүйб. 1944 оной июль һарада хүндөөр шархатажа, госпитальдо ороо һэм. Тиигэд нютагаа бусажа ерээб. Сахьюень хэлэхэдэ, тэрэ үедэ нютагта хүшэр хүндэ байгаа. Эхэнэрнүүдтэй, үхибүүдтэй, үбгэжөөлнүүдтэй хамта ажал хэжэ, илалтын үдэрые дүтэлүүлсээ һэмди.

Тиигээд 1945 оной сентябрь һарада Воронежой Гүрэнэй университедтэ орожо, түүхын факультет дүүргэжэ гараа һэм. Намтай хамта Михаил Домогацких һураа һэн. Мүнөө тэрэ Индонезидэ «Правда» газетын корреспондентээр ажаллана. Би түрэл нютагтаа ерээд, багшаар ажаллажа эхилээ һэм.

Минии һурагһан шабинар арадай ажахын олон янзын һалбарида мүнөө яһала урагшатайгаар худалжа байдаг. Нилээд олон хүбүүд, басагад багшанар, эмшэн докторнууд, эрдэмтэд болоо. Жэшээнь, түүхын эрдэмэй кандидадууд Михаил Зомонов, Даши Башинов, физико-математикын эрдэмэй кандидат Владимир Сымбелов болон бусадаар омогорхон байсадагби.

Дайнай һүүлдэ хүдэлхэ үедөө Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багшын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байнаб. Удаань партиин заабаряар колхоздо түрүүлэгшээр ажаллажа эхилээб.

Өөр тухайдаа хөөрэхэдэ аягүй юм бэзээ. Зүгөөр колхоз хүтэлбэрилхэ гэшэ тон харюусалгатай, хүшэр хүндэ ажал гү. Бидэ, партиин гэшүүд, бэрхэтэй байдалнаа сухариха ёһогүйбди. Тиимэ эрэ бидэндэ хэшэе үгөөгүй, угаахышье. Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүдэлмэрилэгшэд эрхимүүд гэгдэнэ. Ажахы аймаг дотороо эгээл гэхэдэн байнаа юм. Юу хэхэб, яахаб? Ажахыгаа яажа эршэтэй хүгжөөхэб, һайжаруулхаб?. Иимэ гол зорилго бидэнэй. Нютагай коммунистнуудай урда табигдаа бэлэй.

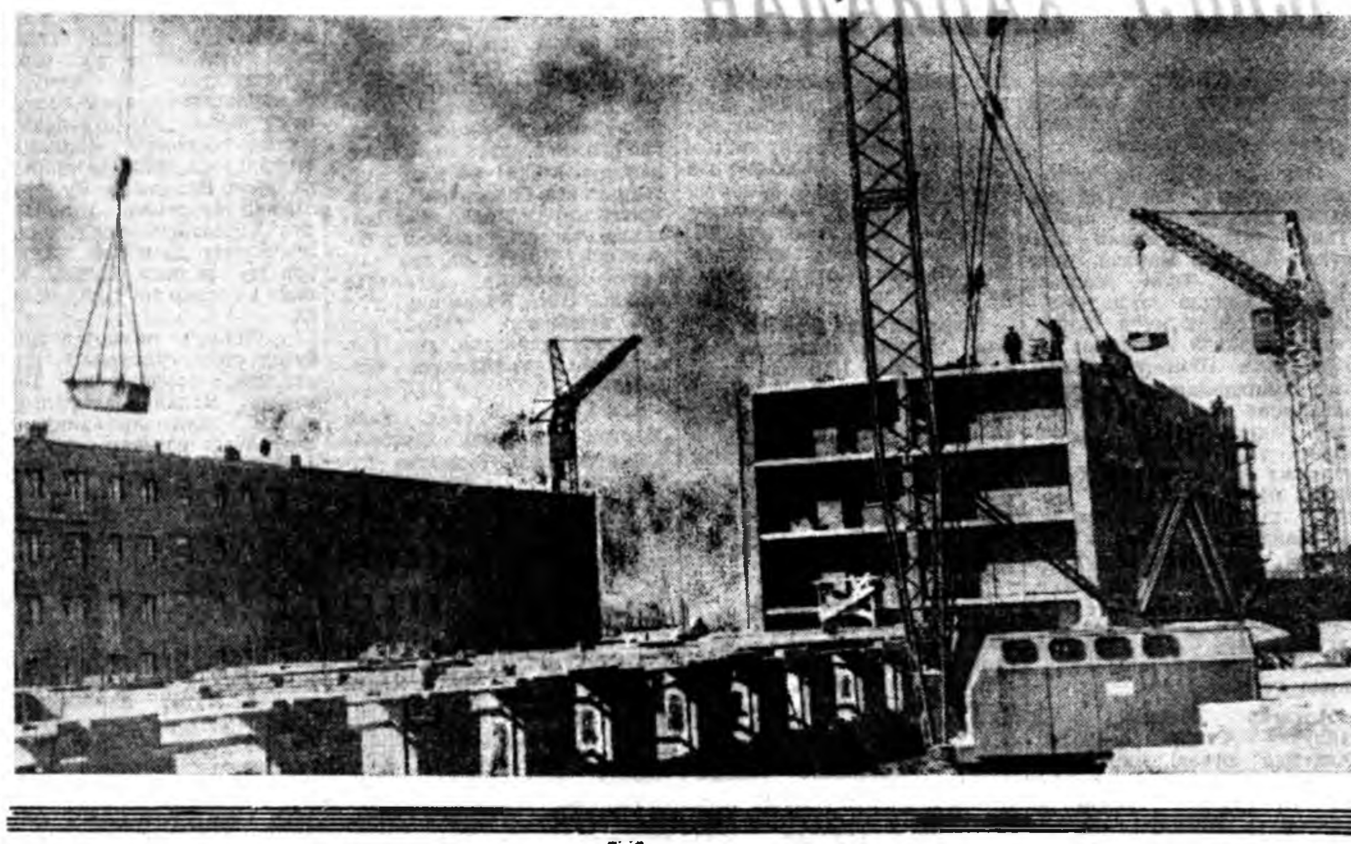
Гектар бүриһөө зургаан центнер таряа хуряадаг. 1760 центнер мяха гүрэндэ тушаадаг байгаа. Һанаад үзыт! Хүнэй үнэншэхьын аргагүй бэзэ. Ажалша хүнүүдые урмашуулха, зүрхэ сэдьхэлдэнь дүлэ бадаруулха шухала байгаа. Хашхараад, бадашаад холо ошохогүйш. Тиимэһээ хүн бүхэнтэй аятай зохидоор хөөрэлдэхэ, уг зорилгыень тайлбарилан ойлгуулха гэжэ оролдогдоо.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо олон жэл үнгэрөө. Амжалтын дабаанай оройе дээрэһээ харахадаа, омогорхомоор, баясамаар юумэн хэды? Жэшээнь, газар тариалангай гектар бүриһөө мүнөө 13,6 центнер таряа хураажа абанабди, 3520 центнер мяха гүрэндэ худалдаһабди, 13100 центнер һү тушаанабди. Иимэ амжалта — манай түрүү механизатор, һаалишад, малшадай үнэн сэхэ оролдолгын үрэ дүн. 1975 ондо үшөө ехэ зорилго шиидхэхэ, үшөө ехэ амжалта туйлахаха зэргэтэйбди.

Юһэдэхи табан жэлэйнгээ түгэсхэхы жэлдэ бэелүүлхэ түсэб, зорилго тухай хэлэхэ болоо һаа, 4100 гектар тариалангай га бүриһөө 15-аад центнер ороһо хураажа абахабди. 295 центнер хонинной ноһо гүрэндөө худалдаха түсэбтэй байгаа һаа, 405 центнер тушаахабди. 3300 центнер мяханай орондо 3520 центнер, 11130 центнерэй орондо 13100 центнер һү гүрэндөө тушааха хараа бодолтойбди. Манай түрүү һаалишад Сэрэмжэ Зандеева, Евдокия Аршанова, Зоя Хорлоева, Хорло Холбоева, Иринчин Зарбуева, эрхим малшад Мүнхэ Саргаев, Дамба Хархоев, суута хонишод Гатаб Шойботов, Владимир Яндановые, Геннадий Шаглановые гэгшэд ажахыгаа суурхуулжа ябадаг. Эдэ хүнүүд залуушуулда һайн һайхан ульгэр жэшээ харуулна. Хүнэй зол жаргал ажалдал эшэ үндэһэтэй юм гэжэ ойлгуулна.

Энэ наһандаа хүн зондо аша туһатай юумэ хэхэһээ дэмбэрэлтэй юумэн үгы, гэжэ хэлсэдэг. Энэнышье зүйтэй ха. Юуб гэхэдэ, хүнэй ажабайдал арюун һайхан байха ёһотой ха юм.

А. ИРИНЧЕЕВ,
Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, аймагай Соведэй депутат.

Республикымнай нииислэл Улаан-Үдэ хото жэл ерэхэ бүри хүгжэн һалбарна. Шэнэ завод, фабрикануд, байрын гэрнүүд, саад-яслинууд олоор баригдана. Шэнэ үйлсэ, кварталнууд бии болоно.

Һүүлэй үедэ Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэ барилга ехээр хэгдэжэ байна. Байрын олон дабхар гэрнүүд шэнэ проектээр баригдана. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын, Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай хүдэлмэришэд энэ үйлсэдэ 110 бүлэ айлай орохо хоёр гэр барижа байна. Эдэ гэрнүүд 1975 ондо ашаглалгада тушаагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэхи шэнэ гэрнүүдэй барилга.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Гунга ЧИМИТОВ

МАГТААЛ

Элдин һайхан
Эхэ нютаг,
Эгүүридэ мандаха
Энхэ байдалые магтанаб.
Аба, эжы,
Аха дүүнэр,
Ашата хэрэгытнай,
Арюун сэдьхэлытнай
магтанаб.
Хүдэр бата
Хүбүүд, басагад,
Эдир габшагай
Эршэ хүсытнай магтанаб.
Үнэншэ хонгор
Үри хүүгэд,
Жэргэн ниндэхэ
Жэгүүр далиитнай
магтанаб.
Ерэдүйнгөө
Ехэ замые,
Хүмүүнэй жаргалан —
Коммунизмые магтанаб!

ОНГОСОНУУДАЙ ХАМБЫ

Одон-онгосонуудай хамбы
Огторгойгоор субана.
Онгосонуудай оньһые
Оног хүбүүднай залана.
Замбуулиинай нюусгайе
Задалан тааха зорилгоёо
Баатар манай
космонавтнууд
Бата мэргэнээр
дүүргэнэ.
Алдарта совет эрдэмэй
Агууехэ туйлалта —
Баатар арад түмэнэймнай
Баһа нэгэ илалтал!
Дэлхэйн арадуудай нюдэн
дээр
Дээшээл, дээшээл
шуумайһан
Эхэ оронаймнай
дабшалта
Эгээл нангин һүлдэтэйл.

Фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаһан энэ фотозураг дээрэ Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үнинэй механизаторнуудай нэгэн Бубей Хуриганович Дармаевые харанат. Энэ нүхэр олон жэлэй туршада механизатораар ажаллахадаа, аймаг, ажахы дотороо дэлгэрһэн мүрысөөндэ онсо шалгаржа, нилээд магтаал солодо хүртэнхэй юм. Хэдэн удаа гүрэн түрын дээдын шагнал — орден, медальнуудта хүртэһэн Бубей Хуриганович табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй таряа хуряалгын үедэ бүхыдөө 900 гектар дээрэһээ 6577 центнер ороохо сохёо.

Прокопий Варфоломеевич Леоновые «алтан гартай» хүн гэжэ Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай хүдэлмэришэд хэлсэдэг. Прокопий Варфоломеевич шулуугаар гэр барихадаашье, бетоноор шудхалаашье хэхэдээ, дархалхадаашье ходо жэшээ харуулжа ябадаг хүн.

Һүүлэй арбан жэл соо нүхэр Леонов барилгашадай комплексно бригадые хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэжэ, олоной магтаалда хүртэнэ. Прокопий Варфоломеевич олон жэлэй туршада эрхим һайнаар хүдэлжэ байһанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан юм.

ЖАРГАЛТАЙ БҮЛЭ

ОЧЕРК

ДЭСООГОО бага тортог болоһон кузница соо хөөргын гал нэгэ жэгдээр хүүежэ, дүшэ дээрэ зэлжээ эхигүй буужа байһан алха абяатайгаар ханхинана. Хяһа соoһоо гаргагдаһан шадага улаан түмэрһөө нишэ тиишээ ошон сасаржа, улаа бутарна. Газаа үбэлэй һаари хүйтэн жабарай Худан голые уруудан, сагаан тооһоор үлеэжэ байгаашье һаань, кузница соо дулаахан.

Юндэн-Доржо Эрхитуевич малгай, дэгэлээ тайлажархинхай, халуун хяһын хажууда сүлөөгүйл хүдэлнэ. Үргэн духа дээрэнь хүлһэниинь бэлсылдэн, хяһын галай улаабтар гэрэлдэ үлэ мэдэг ялалзахадал гэнэ. Халуун гал сооһоо шад улаан түмэр хабшуургаар барижа, тэрэнэйнгээ хэдышье хүндэ һаань, хүдэр гараараа нааданхай шэнгеэр эрьюулжэ байгаад, томо балтаар самсаал гаратар сохихо юм.

Техникэ заһабарилжа байһан хүнүүд гэжэ абаһаар мэдэхээр тоһон болоһон хубсаһатай механизаторнууд кузница руу ороно, гарана. Юушьеб дархалуулхаяа эндэ асараад лэ үгэнэ. Газаа боро хараан боложо, хүдэлмэриин үдэрэй дүүрэхэ дүтэлөөд байбашье һаань, хүнүүд гэр тээшээ яаранагүй хэбэртэй. Электро-тошылын шааяха, пневматическа балтын дорьбоотойгоор нэжэгэнэхэ дуулдаһаар байба. Хэнэйшьеб тэндэ углууда юумэ гагнажа, хүхэ гэрэл ялагануулха, сагаан ошо сасаруулхань харагдана.

— Жэлнай мэнэ барагдахань гүб даа. Шэнэ жэлэй гаратар нэгэшье трактор, сеялкэ графигһаа урид бэлэн болгоо һаамнай, техникэ заһабарилга урагшаа даб гэхэ ха юм даа. Тиигээд лэ эдэш хэнэйшье хэлэлтэгүйгөөр иигэжэ хүдэлнэ гээшэ, — гэжэ «50 лет Октября» совхозой хоёрдохи тракторна бригадын бригадир Цырен-Доржо Гармаханов хэлэбэ.

— Дабажабай баабай, энээхэн тракторайм прицеп холбодог түмэр хухаршоол, заһаад үгэхэгүй гүт даа? Үглөө эртэ фермэдэ үбһэ абаашаха хүн һэм, — гэжэ нэгэ залуу хүбүүн тэрээндэ хандана.

— Хайшан гэжэ ябаһаар хухалаабши? Шэнэ жэл үгтааб гэжэ хатуу харые барижархёод ябаагүй аабзаш? Али ханилсантаяа уулзахаяа яаража ябаһаар юумэ дайруулжархёо гүш? — гээд, дарханиинь ташаганаса энеэнэ. — Зай, һанаагаа бү зобо, хамһаад заһаадхихабди.

Энэ хүнэй хүдэлжэ байхые харахада урматай. Ямаршье түмэрые халаагаад, тэрэнээ хэрэгтэй соонь хабтайлгаха, монсойлгохо, годиилгохо, нүхэлхэһөө эхилээд, юрэдөө дуратай соогоо элдэб эсын түхэлтэй юумэн болгожорхихо юм. Энээчние харахадаа, мүнөө оньһон техникын олон болоһон, элдэб юумын ехэнхидээ заводто бүтээгдэдэг, автоматика, электроникын, замбуулинай техникын хүгжөөд байһан үе сагташье уран гартай дарханай хэхэ ажал олдохол байна гэжэ һанаа һэм. Үнэхөөрөөшье трактор, машинын элдэб жэжэ-божо хэрэгсэл, шүрэб шунхэ гэхэ мэтые, илангаяа хуушарһан деталь, частние байра дээрэнь гагнажа, таблажа, һунаажа, агшаажа байгаад заһабарилха хэрэг хэзээдэшье гарана ха юм. Үбэлэй сагта малшад, хонишод морёо һайнаар тахалуулангүйгөөр, шаргынгаа улада түмэр хадуулангүйгөөр хаана холо ошохоб даа.

— Манайш Юндэн-Доржо мори тахалхаһаа байха «булуудхые бариад тахалжархиходоош» болохоор уран дархан гээшэ. Энэ хүнэймнай мэдэхэ, шадахагүй техникэ гэжэ байхагүй, — гээд, совхозойнь баһал үнинэй механизаторнуудай нэгэн Александр Нимаев хэлэжэ һуугаа бэлэй.

Тэрэншье зүйтэй ха. Булуудха тахалаагүйшье һаа, юрэдөө тэрэ ямаршье түхэлэй эбдэрһэн трактор, машиные хүл дээрэнь табижа шадаха хүн. Хэнэйшье мэдэһээр МТЗ-5 тракторай юумэ үргэдэг, түлхидэг түхеэрэлгэнь хойто тээгээ байдаг, тиимэһээ ехэнхидээ агрегат гэдэргээ ябадаг гүб даа. Тэрэнние урагшаа түргэн ябадаг болгохо, илангаяа волокушаар үбһэ, һолоомо зөөхэдөө бүтээсэ ехэтэй байхынь тула тэрэ оньһон түхеэрэлгыень тракторай урда тээнь тодхоо. ГАЗ-53 түхэлэй автомашинануудай заводской рамыень бэхи бүхэ болгожо үгэнхэй.

Нэгэ гартаа сарбуугай шэнээн бүдүүн түмэр бариад, нүгөө гараараа нилээд хүндэхэн алхаар няд-няд гэсэ сохижо байхадань, дала мүрэ, балсангайнь шүрбэһэн зангиржа, костюм доронь гүбэлзэнэ хэбэртэй. Дундуур бэетэй, айхабтар сээжэрхэг, үргэн мүрэтэй, урин дулаанаар энеэбхилһэн энэ хүниие харахадаа, зоной хэлсэдэг үнеэхи эмээлтэ хазаартые багтааха сэдьхэлтэй, ёһотой баатарлиг хүн гэдэгнай эгээл иимэ байдаг ха юм даа гэһэн бодол досоо ороодхихо юм.

Би нүхэр Жапов тухай үнинэй дууладаг байгааб. Энэмнай Эсэгэ ороноо хамгаалгын шэрүүн хатуу, хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ оройдоол 15 наһатайдаа тракторист болоод, 1968 он хүрэтэр механизатораар таһалгаряагүйгөөр хүдэлһэн, тэрэ үеын бүхы бэрхэшээлые дабалсажа гараһан хүн. Хори гаран жэл соо түмэр мөөртэй тракторһаа эхилээд, С-80, АТЗ, ДТ 54 хүрэтэр бүхы трактор, комбайнуудта хүдэлжэ үзөө. Мүнөөшье һүүлэй арбаад жэлдэ түмэршэ дарханаар ажаллахадаа, намар хүнэй дуталдахада, ээзгүй комбайн заһабарилаад, таряа хуряалсадаг.

Эгээл дайнай һая дүүрээд байһан үе һэн. Нэгэтэ Хэжэнгын МТС-эй мастерскойн хажууда хүн зон сугларанхай шуугалдажа байба.

— Жабай Юндэн-Доржо хүбүүдээр боосолдоод, трактор үргэхэ гэжэ байна, ошожо хараял, — гээд, хэншьеб хэлэбэ.

Хуушанай түмэр мөөртэй СТЗ тракторай хажууда хүнүүд обоорролдоно, хүхилдэнэ. Дундуур бэетэй аад, үргэн сээжэтэй 17—18 наһанай хүбүүн тракторай урдахи нэгэ мөөрһөөнь хоёр гараараа дээрэ дүндытэр үргөөд, гол доронь тайраһан шүүрхээр түлгэ табюулжа байба. Тэрэнэйнь һүүлдэ хэдэн шинираг хүбүүд хамһажа, үнеэхи тракторые үргөөдшье үзэхэдөө даагазгүй һэн. Тиихэдэл тэрэниие танитая болоо һэм.

Мүнөө тэрээн тухайнь хэлэхэдэм, ташаганаса энеэгээд:

— Залуу омог ябахадаа, хүнүүдэй хүхеэхэдэ тиигэжэл байгдаа гүб даа. Яһала шадалшье байгаа. Харин мүнөө һаань, тэрэ штанга гээшыень үргэжэ, бэеэ һорихо һаабзаб даа, — гэнэ.

Үдэшэлэн хүдэлмэриинь һүүлдэ Юндэн-Доржо Эрхитуевичэй гэртэнь ошоо һэмди. Гэртэхи, газаахинь ябтаб гэмэ. Олон хүүгэдтэй, эбтэй эетэй, үгэ дуугаа ойлголсожо баян бардам һуудаг айл гэжэ ороһоор лэ ойлгобобди. Таһалга бүхэндэ ехэ, багашье оронууд олоор табяатай. Зэргэлүүлжэ табиһан стол тойроод, хэшээлдээ бэлдэжэ һууһан үхибүүд харагдаба.

— Бидэтнай 15 үхибүүнтэй айлбди. Эгээ ехэ гурбан басагаднай өөһэдөө айл бүлэ болонхой. Ашанартайбди. Нэгэ хүбүүмнай сэрэгэй албанда байһанаа ерээ. Зарим үхибүүд һургуулия дүүргээд, совхоздоо хүдэлнэ. Найман хүүгэд һургуулида һурана. Эдэш булта суглархадаа, гэр соогоо багтахаар бэшэ болодог. Ядахадаа гэрэйнгээ хойно, урдань, хажуу тээнь хэдэн залгалаа барябди, — гэжэ тэрэ энеэбхилэн хэлэнэ.

Арбан табан үхибүүд. Хэлэхэдэ бэлэн. Тэдэниие эдеэлүүлхэ, хубсалуулха, һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй. Эндэ хэды ехэ тэсэбэри, үужам сэдьхэл, дундаршагүй дуран хэрэгтэй гээшэб.

— Урдань һаа, манайхидал иимэ улаан сурба айл эгээл үгытэй, хооһоор түрэжэ үхэхэһөө наагуур байха һааб даа. Жэшээнь, юрэ хэлэхэдэ, магазинһаа мэшээг хилээмэ абахадаш хэды үдэр соо дууһашаха, 1 килограмм саахар, тоһо абахадаш үдэр соогоо үгы байхал. Гансахан һуралсалай ном хэды шэнээн хэрэгтэйб. Мүнөөш ядаха юумэ үгы. Гүрэн тэдхэмжэ үгэжэ туһална. Зарим үхибүүднай түлөөһэгүйгөөр интернат һургуулида һурана ха юм, — гэжэ гэрэй эзэн ахэнэр эхэ-герой Александра Доржиева хөөрэнэ.

Эндэ юрын лэ ажалша хүн, тэрэнэй үнэр баян гэр бүлэ тухай хөөрэбэбди. Иимэ айл манай орон, республика соомнай олон. Тэдэниие жаргалайнгаа түлхюур олоһон зон гэдэг aаб даа. Иимэл юрын совет айл бүхэнэй сэлмэг огторгой доро амгалан һайн, жэлһээ жэлдэ баян дэлгэр байдалтай, жаргалтай ажаһууха, ажаллахынь тула парти, правительствамнай үдэр бүриин анхарал табина бшуу.

М. НАМЖИЛОВ.
Хэжэнгын аймаг.

ҺҮҮЛШЫН ДАБААНАЙ УРДА ТЭЭ

Алхасаяа хурдадхахаар

Совхозоймнай Вершинскэ һү һаалиин фермын коллектив тодорхойлхы жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые нэрэтэй түрэгэлгөөр дүүргээ. Һү һаалиха жэлэй түсэбөө табан зуугаад центнерээр үлүүлһэн байна. Бүхы фермээрээ үнеэн бүриһөө гурба мянган килограммай дабаа дабажа, хэлэһэн үгэдөө хүрөө.

Фермын суута һаалишан, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадваэшкина үнеэн бүриһөө 5800 гаран килограмм һү һаажи, Сэлэнгын аймаг дотороо эрхимлээ. Мүн эндэхи дүршэл ехэтэй һаалишад Раша Цыбикова, Мария Нимаева, Валентина Базарова болон бусад 3400—3700 гаран килограмм һү һааһан байна.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ — 1975 ондо эндэхи һаалишад бүри ехэ һү һаахаар эрмэлзэнэ. Эдэнэр үбэлжэлгын долоон һарада үнеэн бүриһөө 1670 килограмм һү һааха уялга абаад, тэрэнээ урагшатайгаар дүүргэжэ байна.

Тульска областиин Ленинэй нэрэмжэтэ, мүн манай республикын хүршэ Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой жэшээгээр ажаллажа, фермэ дээрээ ариг сэбэрые нарижаар сахиха, ажалай технологи, журам хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ байһанаа мэдүүлээ.

П. БАЗАРЖАПОВ,
Сэлэнгын совхозой парткомой секретарь.

Харюусалгамнай ехэ

Шэнэ жэлэй богоһо дээрэ зогсоходоо, хүн бүхэн хэһэн юумээ һанаандаа бүридхэжэ, шэнэ зорилго табидаг гээшэ aаб даа. Хэһэншье юумэн байгаа юм бэзэ, миин һуугдаагүй. Харин туйлаһан амжалтаяа дэрлээд, зүүдэ манажа хэбтэхэ бэшэ һэн хойноо саашанхи зорилгоёо тодорхойлоо һаа, сэдьхэлдэ һайн байна бэшэ гү?

— Һаяхан СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй сесси дээрэ хүн бүхэндэ хабаатай түсэб зохёогдоо. Юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын, түгэсхэхы жэлдэ бүгэдэ ниитын дунда һуралсал үйсэд бэелүүлэгдэхээр хараална. Энээниие бэелүүлгэдэ багшанар тон харюусалгатай байха бшуу. Манай нютагай бүхы залуушуулые дунда эрдэмтэй болгохын тула аһан оролдохо гээшэ хамта хүдэлдэг нүхэдэймни, өөрымни зорилго болохо юм!..

С. СОТНИКОВА,
Толтойн дунда һургуулиин хүмүүжүүлэгшэ.
Түнхэнэй аймаг.

…Ы ХҮБШЫЕ ХҮНХИНҮҮЛЭН...

...Хойто-Байгалай аймагта ажаһуудаг минии нүхэр, эвенк багша, поэт Владимир Лоргоктоевтой нэгэтэ уулзахадаа, иигэжэ асуугаа һэм:

— Би мэдэнэб. Ши Хойто-Байгалай аймагта ажаһуунаш. Тиигээд нэгэтэ тэрэ дайдааршни ябаха болоо һаа, шамаяа хаанаһаа олохобиб?

Владимир хүмэдхэеэ буулгаад, иигэжэ харюусаба:

— Зунай саг һаань, Байгал далай дээгүүр пароходоор тамаржа, Нижне-Ангарск хүрэхэш. Һүүлдэнь самолет гү, али вертолёдто һуугаад, Холодное тосхон ошохош. Багша Володя хааяаб гээд орошодһоо асуугаа һааш, мэдэхэ даа.

...Харин мүнөө. Владимир Лоргоктоевой түрэһэн нютаг ямараар хубилжа эхилхэнь бэ?!

Эрхүүгэй областиин Усть-Кут станци дээрэ поездdo һуугаад, зөөлэн вагоной жэгдэхэн түерөөн соо юугээшье мэдээгүй ябатараа, Хойто-Байгалай аймаг ерэшэһэн, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ямаршье ашаа асаржархиһан байхабди.

Володя нүхэрни, һайн мэдэнэ ёһотойш. Шинии нютагта автомашинашье ёһоор ябадаггүй. Тойроод — хада ууланууд, дүлий хүбшэ тайга. Үбэлэй сагта — хүнгэрэг зузаан саһан. Эндэшни гансал ороор, нохойгоор лэ ябажа болоно. Зунай сагта — намаг налхи. Энэ хизаарта ши үдөөш, энэ түрэл дайдаяа магтан дуулааш.

Харин мүнөө. Ойлгоно гүш, Володя? Хүнды хүбшэ тайгашни хүсэтэ техникын алхаса, хүдэлөөн доро хүчхинэжэ эхилбэ. Шинии үбгэ эсэгэнэрэй, аханарай, шинии өөрыншни хаража үзөөгүй техникэ эндэ мүнөө асарагдажа байна. Уужам дэлгэр Эхэ оронаймнай олон мянган хүбүүд, басагад эндэшни ерээд, эршэтэй дорюунаар ажаллажа эхилээ. Баабгайн хашхараан, ангуушадай, орошодой дуунууд, хаа-яа дээгүүр ниидэһэн самолет, вертолёдой хүнхинөөнһөө ондоо юушье дуулаагүй байһан бар хүбшэ тайгашни залд гэжэ, агуу барилгын һудалай сохисые мэдэржэ эхилбэ.

БАМ... Байгал-Амарай түмэр замай магистраль. Хоридохи зуун жэлэй агууехэ барилга. Айхабтар ехэ баялигуудые, хүнэй гарай хүрэшэгүй холо газарай ашагта малтамалнуудые даража хэбтэһэн Лено мүрэнһөө, Байгал далайһаа Номгон океан хүрэтэр нэмжыһэн үргэн нэлүү заха хизаарые экономическа, социальна, культурна талаар саашадань улам хүгжөөлгэдэ энэ магистраль айхабтар ехэ арга олгожо үгэхэ байна бшуу.

Володя, һанаад үзэ. Урда Яхадта олдоһон, хэдэн арбаад миллиард тонно хэмжээтэй шулуун нүүрһэнэй. Алданай түмэрэй рудагай хэбтэшэнүүдтэ түмэр харгы зурын ошохонь. Тиихэдэ Шэтын областиин газар дайда дээрэ хэды ехэ баялиг, хэды олон ашагта малтамал дуураатай хэбтэнэб даа! Байгал-Амарай магистралиин гараха (манай Буряадай газар дээрэ) дайдада хэды ехэ баялиг бииб? Тэрэ дайда үшөө хүсэд шэнжэлэгдээдүй. Зүгөөр олдоод байһан баялигуудые тоолоходо, 50 гаран янзын байха юм.

Энэ магистраль Алас-Дурна зүгэй портнуудтай шинии нютагые холбохонь. Шинии һайса махаһан, агнуури хэһэн хүтэлнүүд, шэнэһэн тужа, бар тайгые энэ түмэр зам һэтэлэн сохижо, сэнхир-хүхэ, ногоон, хүрин шэрэтэйшье вагонуудай түерэн гүйлдэхые нилээд хурдадхаха, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаануудые түргэн ябуулха, гадаадын оронуудтай худалдаа наймаанай харилсаа хүгжөөхэ талаар айхабтар ехэ удха шанартай болохо байна бшуу.

Тиихэдэ, Володя, шинии түрэл дайдада 9 томо станци, хори мянган хүрэтэр хүн зонтой поселок мүндэлхэ. Хожомоо тэндэшни хото городууд бодожо, олон мянган галнуудаараа огторгойе гайхуулан байхал.

Ши, Володя, сэнхир хүлэг — экспрессдэ һуугаад, баруулжаа, зүүлжээшье гүйлгэхэ болохошни. Энээнэй урда тээ Эрхүү, Хабаровск хотонуудта хүрэжэ ошохын тула аяар Улаан-Үдөөр тойрожо, ямар ехэ сагаа гээдэг һэмши.

Хоридохи зуун жэлэй агуу барилга — БАМ-ай барилга бар хүбшэ тайга соошни эхилээ. Энэ барилгые эртэ урдын Римэй богоолнуудай уһанай сорготой, Египедэй пирамидануудтай, зуун хорин метр үндэртэй башнимаягтай зэргэсүүлэн сасуулхын аргагүй. Энэмнай тад ондоо барилга БАМ — бүгэдэ арадай барилга. Совет арадай, юрын хүнүүдэй аша туһада баригдажа эхилһэн түмэр зам. Оронаймнай хэдэн мянган хүбүүд, басагад, комсомолшууд өөһэдынгөө дураар, халуун зүрхэ сэдьхэлэйнгээ уряагаар эндэ ерээд, түүхэдэ орохо барилгын түрүүшын шулуу табижа эхилбэ ха юм.

Хүндэтэ Володя! Байгал-Амарай түмэр замай баригдажа дүүрэхэдэ, шинии түрэл дайда танигдахаар бэшэ болотороо хубилха. Дүлии хүбшэ тайгын орон бэшэ, индустриальна хизаар болохонь.

БАМ-ай барилга дээрэ, Володя, ши мэдэнэш, олон янзын яһатан ажаллана. БАМ — хани барисаанай барилга. Братска, Усть-Илимэй, Саяно-Шушенска ГЭС-үүдэй, Абакан—Тайшет түмэр замай барилганууд дээрэ манай Эхэ ороной олон тоото арадуудай түлөөлэгшэд — хүбүүд, басагад ажаллаа һэн.

Агуу барилга — БАМ тухай поэдэй бэшэһэн уран хурса үгэнүүдые эндэ дурдая.

Энэ —
энэ зуун жэлэй
һудаһа залган,
Эдир наһанай
эршэ — һурша
хүбшэлэн,
Шуһанай сохилдог
аниин голой
һудаһан мэтэ
Шухала зам —
БАМ —
орёо ута!
Шэрэм булад
шэнхинэмэ харгы
сэдьхэл зоригы,
Шэнхинэмэ жабары,
ухаан бодолы
ухаалдин тодетоод,
Ерэдүйн
Ехэ замда
шамда, намда
Ехын ехэ
юумэ хэхэ,
ехэл ута
харгы зам даа!

Байгал-Амарай түмэр зам баригдажа эхилээ.

Баатар барилгашадта Шэнэ жэлэй амар мэндые хүргэжэ, хүнды хүбшые хүнхинүүлэгшэдтэ агуу амжалта, илалта хүсэе!

БАМ! БАМ! БАМ!

Георгий ДАШАБЫЛОВ.

ТОО, БАРИМТАНУУД

★ Үнгэрһэн жэлэй 11 һарын дүнгөөр республикымнай аймагууд, 1973 оной энэ үеынхидэ орходоо, 132855 центнер һү ехээр абаа. Тиихэдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1.755 килограмм һүн һаагдаа гэхэ гү, али шиидхэхы жэлэй энэ үеынхиһөө 150 килограммаар дээшэлүүлээ.

★ Хэрбээ 1973 оной 11 һарын туршада республика доторнай бүхы 81.991 мянган үндэгэн суглуулагдаһан байбал, нёдондо 88.534 мянган үндэгэн бэлэдхэгдээ. «Птицепром» трестын ажахынууд 1974 ондо тахиа бүриһөө дунда зэргээр 210 үндэгэ суглуулһан байна.

★ Нёдондо жэлэй 11 һарын туршада республикымнай ажахынуудта 99.014 тугал, 709.314 хурьган, 152.976 поршоонхо абтаба гэхэ гү, али 1973 оной энэ үеынхиһөө 2.910 тугал, 27.723 хурьган, 30.290 поршоонхо олон болоно.

★ Республикымнай аймагуудай ажахы, предприятинууд жэл, һара, үдэр бүри шэнэ машина, техникэ, трактор болон автомобиль олоор абана. Тиин 1974 оной декабриин 1-нэй мэдээгээр Буряадаймнай хүдөө ажахыда бүхыдөө 8548 трактор ороoһо тариянай 3244 комбайн, ашаанай 3.565 автомашина бии байба. Үшөө газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ бусад техникыень тоолон хэлэхэ болоо һаа, бүришье олон aаб даа.

Будамшуу

ЭНЕЭДЭН БЭШЭ, ХАНЯАДАН

Энэ hайхан үдэр иимэ гаршаг хэhэндэм хүлисэгты, бү гомдогты. Үсэгэлдэр Шэнэ жэл угтажа байхадаа дуулаhан, хараhанаа түүрээхэдэм. намайе зүбшөөжэшье болохот.

Шэнэ жэлэй богоhо — 1975 оной богоhо алхахадам, досоом нэгэл тиимэ ондоохон байба даа. Юуб гэхэдэ, түсэбтэ табан жэлэй hүүлшын 365 хоног үлэбэ. Фашизмые дараhан Агуу;ехэ Илалтын 30 жэлэй ойе угтахамнай. Юрэдөө, энэ богоhые дабахын урда тээ олон юумэ бодомжолхо, hайн, муугаа hанаандаа оруулха ушартай бологдобо. Энээндэм минии нүхэд ехэ туhалаа.

Үглөөгүүр бодон гэhээм обоо-хүбөө бэшэгүүд, открытканууд, телеграммanууд, «уншыт» гэhэндэл, угтажа байба. «БАМ» тэмдэгтэйнүүдыень түрүүлэн нээхэдэм, Байгал далайн хойто захаар гараха түмэр харгы татагшадай дорюун ажал, урма зориг тухай бэшээтэй байба.

Буряадаймнай республикын промышленна предприятинуудай, барилгашадай коллективүүдэй түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэhэн тухай элидхэлнүүд амаршалганууд олон. Үнеэн бүриhөө 4—5 мянган килограммhаа дээшэ hү haahан малшэд, зуун эхэ хонин бүриhөө 130—150 хурьга томо болгоhон, хонин бүриhөө 5—6 килограмм нooho хайшалhан хонишод гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбөө республикымнай үлүүлhэн тухай бэшэгүүд сэдьхэл зүрхыемни баясуулаа. Бишье өөрөө Буряад орон соогуураа, хото, хүдөө алгадгүй ябадаг хадаа эдэ бүгэдые hайса мэдэхэ байнаб. Ажалша бэрхэ, мэргэжэл шадабаритай хүнүүд хаа хаанагүй олон. Энэ тон зүб. Эдэнэр манай хүсэн, найдал.

Эдэ бүгэдөөр омогорхожо hуутарни, баг үмдэhэн хэдэн хүнүүд орожо ерэбэ. Танин гэhээм, минии аха нүхэр Алсагар Мархай аша Тархайтаяа, Толи Мэргэн, Данхар Галдан гэгшэд байшаба. «Һайн хүнүүд hанаагаар» гэhэндэл нүхэдтэеэ тэбэрилдэжэ, Шэнэ жэлээр бэе бэеэ амаршалалсажа, hайн hайханиие хүсэлсэжэ дүүргээд, шампанскын таглаа нээжэ, үнэн сэдьхэлhээ хөөрэлдэжэ оробобди. Тинхэдээ булта нэгэн hаналтай, нэгэн хүсэлтэй байшообди. Ажабайдалда, ажал хэрэгтэмнай ушардаг муу юумые, дутагдалнуудые Шэнэ жэлэй богоhын саана үлөөхэ, тэрээгээр 1975 онии бузарлахагүйн түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ ёhотойш гэжэ аханарни намдаа зааба.

Алсагар Мархай: Ай зайлуул! Алтайн совхоздо (Хяагтын аймаг) минии хараhан шэнги юумэн ондоо тээ бү үзэгдэ. Эндэмнай трактор, комбайн, элдэб олон машинанууд энээгүүр тэрээгүүр, хаяатай, шорой шохойhoo сэбэрлэгдээгүй, hалан муугаар, ямаршье тоо бүридхэлгүйгөөр орхигдошоhон, олохониинь энэ тэрэ юумэеэ hуулюулжа, хэрэгhээ гаргагдашанхай.

— Үгы, тэрэ ноёдынь, инженернүүдынь юу хаража байдаг юм? — гэжэ гайхалдабабди.

— Салин абаха болоходо — аса наашань, харин техникын түлөө харюусаха болоходоо — үтэр саашаа. Иимэл зон байна даа. Теэд совхозой ахамад инженер Василий Доржиевич Галданов эгээн түрүүн харюусаха ёhотой, — гээд, Алсагар Мархай доро hoo абан hанаа алдаад, уруугаа харашаба.

Техникэ элбэг болоо гээд лэ, тэрээндээ хайша хэрэгээр хандаха, үнэ сэн ехэтэй элдэб машина, түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэнгүй хаяха, жэбэ жонходо эдюулхэ, минии хосороохо ушар республикын бусад зарим ажахынуудта үзэгдэнэ гэжэ булта мэдэрбэбди. Тиимэhээ энээнтэй али болохоор тэмсэхэ, гэмтэ хүнүүдыень элишэлжэ, олоной урда харуулха шухала гэлсээбди.

Мархайн аша Тархай: Буряад оромнай хонишодоороо алдаршанхай. Нэрэтэн, солотоншье олон. Теэд бүхы дээрээ үшөөл бирагданагүй хаш. Илангаяа зуун хонин бүриhөө түлжүүлэгдэhэн хурьгадай тоо биратай өөдэлнэгүй. Юун дээрэhээ болоно гэжэ hананат?

— Хөөрэгты, хөөрэгты, — гэлдэбэбди.

— Минии hанахада, — гээд, тэрэ үргэлжэлүүлбэ, — мэргэжэл, шадабари, харюусалга багатай үшөөл олон хүнүүд хонишодоор ажаллаhаар. Хажуугаарнь тэжээл, бэлшээриин дутамагшье үзэгдөө юм ааб даа. Юундэ иигэжэ хэлэнэбиб гэхэдэ, мэнэ үнгэрэгшэ жэлдэ Үргэн Хэжэнгын үбсүүн дээрэ, Доодо-Худанай «50 лет Октября» совхоздо хүдэлдэг ахалагша хонишон Мария Карповна Ивановагай хойноhoo бага зэргэ ажаглаа хүм. Тэрэ гушаад гал наhан соогоо ябаhан аад, ажалдаа бүхы сэдьхэлээ табидаггүй байшоо. Отараа хаяад, нишэ тиишээ зайгуулташаха. Иигэжэ байhаар үнгэрhэн жэлдэ отарынгаа зуун хонин бүриhөө оройдоо 34 хурьга томо болгожо тушаагаа бшуу. Мүнөөшье ажаллаhаар...

— Тиимэ, тиимэ, тэрэ зүб, — гэлдэбэбди. — Теэд ганса нэгэн хонишон бэшэ, харин бүхы совхозоороо, колхозоороо иимэ байдалда ороошод биил. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхозуудай, Улаан-Үдын аймагай «Авангард» колхозой хонидой хахадынь шахуу түл үгөөгүйл.

Толи Мэргэнэй толгойгоо маажаhаар, хөөрэхэл гэжэ дугташажа hуухыень мэдээд, үгэ үгэбэбди.

— Нүхэд, тон зүб хөөрэлдөөн боложо байна. Хонидоо hубайруулха, хурьгадаа гарзалуулха гээшэмнай айхабтар ехэ хохидолтой Бүхы республика дээрээ абаад хараа hаамнай, иигэжэ алдагдаhан хурьгадай тоо хоёр зуугаад мянга болошодог. Тиимэhээ иимэ байдалые Шэнэ жэлдэ тэсэжэ, дабтажа болохогүй. Иигээд лэ хаа хаанагүй хурьгад адхархаяа байна. Ши, Будамшуу дүүтэн, хүдөөгөөр ябажа, энэ хэрэгые хиналсаха, арга шадалаараа туhалалсаха ёhотойш.

— Харин, — гээд, Толи Мэргэн долёобор хургаяа ёдойлгоодхибо, — үнеэдээ hубайруулха, тугалнуудаа үхүүлхэ гээшэмнай угаашье харатай даа. Һаяхан Захааминай аймагай Санагын совхозоор ябахадамни, тэндэхи хоёр мянгаад үнеэдhээ мянга хүрэхэгүй тугал томо болгогдоhон байба гэхэ гү, али зуун үнеэн, гунжан бүриhөө миил 44 тугал түлжүүлэгдээ. Энэ юун боложо байна гээшэб? Энэ совхоздомнай үхэр, адуунhаа ондоо түрэлэй мал үгы юм. Урдаа бариха юумэниинь үхэрнүүд. Эндэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд нэн түрүүн совхозой ахамад зоотехник Николай Гонгиковичи Лыгденов зэмэтэйл гэжэ хэлэхэ байнаб.

— Зүб, зүб, — гэлдэбэбди. — Нэгэ үнеэ жэл соо тэжээхэдэ, харууhалхада, мүнгэн дээрэ тооложо гаргабалнай, хэды шэнээн гаргашалагдаха болоноб даа?

Би түргэхэн блокнодоо нээгээд, 515 түхэриг гэжэ мэдүүлбэб. Ай даа, эды шэнээн мүнгэ гаргашалаад, тугал, hү абаагүй haa, ямар ехэ хохидолтой гээшэб! Юрэдөөл, энэ дутагдалтай бүхы хүсөөрөө тэмсэхэл хэрэгтэй гээшэ ха.

Дуугайхан hууhан **Далюу Рабдан** үндэгэнэжэ, баhал досоогоо бусалhан юумээ табихаяа хүсэhэн хэбэртэй.

— Нүхэд, эдэ бүгэдэ юунhээ болоноб? Хамтын ажалые өөдэлүүлхын түлөө мүнгэ зөөри гамнагданагүй. Юрэдөөл, колхоз, совхозой хүтэлбэри hуладана, мэргэжэлтэдтэ эрилтэ бага табидана гэжэ hананаб. Энээнээ баримталхын тула Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозhoo нэгэ иимэ ушар харуулhуу. Эндэхи Таhархайн отделенидэ зуу гаран буруунууд бужуу, хамууда барюулшанхай, арай голтойнууд байна. Энэ отделениин малые үбшэнhөө hэргылхэ, эмшэлхэ уялгатай ветеринарна врач Владимир Булутов, ахамад зоотехник Иннокентий Хартахаев, отделениие эрхилэгшэ Дымбрен Андыков юу хаража байдаг юм гэжэ шангаар асуухаар болоо ха.

— Тон зүб, иимэрхүү ушар бусад нютагуудааршье дайралдана, — гэлсэбэбди. Тиимэhээ малай үбэлжэлгэдэ хайша хэрэгээр хандадаг ябадалтай шангаар тэмсэхэ байhанаа дахяад мэдэрхэ баатай болобоб.

— Нүхэд, ганса хүдөө ажахыдамнай иимэ дутагдалнууд, гээгдэлнүүд тохёолдодог бэшэ, мүн промышленностьда, илангаяа барилгада үзэгдэдэг, — гэжэ би хэлэбэб.

— Хото, хүдөөдэ элдэб барилганууд айхабтар олоор хэгдэнэ. Энэ hайшаалтай. Теэд барилгаяа унжагайруулха, нэгэ жэл соо бүтээгдэхэ барилгые дүрбэ-табан жэлдэ мунхиха, үгышье haa, барилгаяа түргэдхэхэмнай гээд нойто хүйтэн модо хэрэглэхэ, комиссиин нюдэ далдалха ушар али олон бии. Хожомоо хүнүүдэй ороод байхада, шалань хурга багтаха забhартай болошонхой, үүдэ, сонхонь гажашанхай байдаг. Иимэ муу шанартай барилга 1975 ондо бү тохёолдоhой гэжэ юрөөе. Эдэ бүгэдэмнай «энеэдэн бэшэ, ханяадан» гэлсээбди.

Иигээд лэ бүхы муу юумэеэ, дутагдалнуудаа Шэнэ жэлэй богоhын саана орхижо, табан жэлэйнгээ түгэсхэхы жэлдэ шэнэ хүсэтэйгөөр, шэн зоригтойгоор ажаллая гэжэ бүхы уншагшадаа уряалха байнабди.

Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!

БУДАМШУУ.

ЕХЭ ШҮҮБЭРИНҮҮД

«Спортлото» наадан спортые хүгжөөлгэдэ болон энээндэ эдэбхитэйгээр хабаадагшадта тон ехэ аша туhатай гэжэ олондо мэдээжэ болонхой. Энээниие баталhан иимэ тоо, баримтануудые дурдажа болоно.

Республикын ниислэл хотодо тамаралгын бассейн барилгада үнгэрэгшэ 1974 ондо «Спортлотогой» олзоhoo 200 мянган түхэриг, тиихэдэ спортын болон элүүржүүлгын элдэб хэмжээ ябуулгада 60 мянга шахуу түхэриг мүнгэн гаргашалагдаhан байна.

Гансахан 1974 ондо 40 гаран хүн 3000-haa 5000 хүрэтэр түхэриг мүнгэ шүүгээ. Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой электрик В. И. Гордеев, Улаан-Үдэдэ ажаhуугша Ч. Д. Гомбоин, түмэр замай Улаан-Үдэ станциин депогой хүдэлмэришэн В. Бронников, «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэн Н. А. Чиркова гэгшэд ехэ шүүбэридэ хүртэhэн золтой хүнүүдэй тоодо оролсоно.

* * *

Мүн лэ лотерейн билеэдээр ехэ шүүбэри абаhан хүнүүд республика доторнай олон. Хэдэн хүнгэн автомашина шүүhэншье хүнүүд дайралдаа. Түнхэнэй аймагай Хэрэн, Улаан-Үдын аймагай Дээдэ-Жэрэм тосхонуудта ажаhуугшад хүнгэн автомашина шүүгшэдэй дунда бии. 60 гаран холодильник, хэдэн пианино болон бусад олон үнэтэ эд зөөри, ехэ мүнгэ шүүhэн золто билеэдүүдэй эзэд республика дотор үсөөн бэшэ.

Манай корр.

СПОРТЫН 20 МАСТЕР

Дүрэ буляалдаата барилдаагаар РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн дээдэ hургуулинуудай суглуулагдамал командануудай хоорондо Башкирай АССР-эй Октябрьск хотодо шэнэ жэлэй урда тээхэнэ үнгэрэгдэбэ. Буряадай багшанарай институдай суглуулагдамал команда эндэ суглараhан 42 командын дундаhaa шалгаржа, шангай хоёрдохи hуури эзэлбэ. Гансал Хабаровскын физкультурын институдай барилдаашадта булигдаhан байха юм.

Бато Дашинамжилов, Владимир Балданов, спортын «Буревестник» бүлгэмэй тренер Валерий Иванов гэгшэд өөhэдынгөө шэгнүүртэнэй дундаhaa Россин Федерациин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

1963 онhoo республика доторнай 3000 хүн дүрэ буляалдаата барилдаанай hорилгодо хабаадалсадаг болонхой. Тэрэ гэhэн сагhaa хойшо спортын 20 мастер ургаан гараа. Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Василий Енхоевич Гармаев түрүүшын мастер, тиихэдэ РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсажа, бронзо шанда хүртэhэн багшанарай институдай студент Аюр Цырендоржиев хоридохи мастер болоhон байна. Республика дотор классическа барилдаагаар хоёр мастер бии. Тэдэнэр хэд бэ гэхэдэ, оронойзургаа дахин чемпион болоhон спортын габьяата мастер хүүгэдэй спортын долоодохи hургуулиин директор Клим Самсонович Олзоев, тэрэнэй hурагша, хүүгэдэй спортын hургуулиин тренер, 1974 ондо «Спартак» бүлгэмэй чемпион болоhон Владимир Мизенин гэгшэд болоно.

* * *

Свердловско областиин Красно-Уфимск хотодо хүдөө ажахын техникумүүдэй суглуулагдамал командануудай хоорондо дүрэ буляалдаата барилдаагаар мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Улаан-Үдын хүдөө ажахын техикумэй команда шангай гурбадахи hуури эзэлжэ, байгша оной январьда Грозный хотодо үнгэргэгдэхэ оронойнгоо түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаха болобо.

Б. МИРОМАНОВ.

УНШАГТЫ, hонирхохол байхат

ШЭНЭ ЖЭЛ ИНДИДЭ

БИДЭНТЭЙ хани барисаатай Энэдхэг ороной ниислэл — Дели хотодо мүнөө үбэл болоод байна гэжэ этигэхэнь бэрхэтэй. Наранай элшэ урдынхи мэтэ шанга, нюдэ hаргаана, агаар арюун сэбэр, тунгалаг, модон набшаhалха байhаар. Сэхыень хэлэхэдэ, үдэшэ үглөөгүүртэ яhала hэрюун байдаг болонхой. Саhан гээшэ юун бэ гэжэ Энэдхэг ороной хүн зон мэдэдэггүй юм. Гималайн хадата районуудhaa, Джамму ба Кашмир штадhaa гадна, ороной бусад нютагуудта 1874 онhoo хойшо саhан ороогүй юм.

Энэдхэг орондо Шэнэ жэлые хайшан гэжэ угтадаг бэ?

Шэнэ жэлые декабриин 31-hээ январиин 1-нэй hүни тэмдэглэдэг грегорианска литые англичанууд Энэдхэг орондо дамжуулан оруулаа hэн.

Энэдхэг ороной урда бэ түбэй хубида Сакын үе сагай hара-наранай литэ дэлгэрэнхэй. Тэрэнэй ёhoop, Шэнэ жэл чайтр hарын түрүүшын үдэр эхилдэг. Энэнь юрын жэлдэ мартын 22-то, харин үндэр жэлдэ тус hарын 21-дэ тудадаг юм. Керала штадта Коллумай үе сагай литэ хүсэндөө байhаар. Үльгэр онтохон соо хэлэгдэдэгэй ёhoop Кералай газарые далайн эзэмдэлгэhээ домог суута Парасурамын гэтэлгэhэн үдэртэнь эндэ Шэнэ жэл эхилдэг.

Шэнэ жэлэй Энэдхэг орондо оршон ерэхэдэнь, дэлхэйн бүхы оронуудтал адли, зол жаргалтайгаар ажабайха, амжалтата түгэсөөр ажаллаха, амгалан тайбанаар ажаhууха байхаhаа гэжэ этигэн найдадаг юм.

ИНКЭНҮҮДЭЙ СОЕЛОЙ ШЭНЭ МҮР САРАА

ЭРТЭ УРДА сагта инкэнүүдэй ажаhууhан Инка-Уаси гэжэ отог тосхоной hайн зандаа үлэгдэлнүүдые Перугай Уа-Кавеликэ гэжэ департаментдэ археологууд олоhон байна. Энэнь үзэсхэлэн hайханаараа түүхэтэ үнэтэ байhанаараа, архитектурынгаа талаар эдэнэй эртэ урдын империин ниислэл — Куско хото шадархи Мачу-Пикчу гэжэ hандаргаан суута отог тосхондо адлирхуу юм.

Инка-Уаси гэдэг отог тосхон Кордильерэнүүдэй баруун бэеын хүтэл шэлэнүүдтэ байдаг байгаа. Хадын ташалангаар гаргагдаhан гэшхүүр, олон тоото акведук, газар доогуур малтагдаhан hубагууд, хэрэмдэ адлирхуу бэхилэлгэнүүд, шулуугаар баригдаhан харуулай аранганууд, hүмэнүүд, байшан гэрнүүд — эдэ бүгэдэ эртэ урдын инкэнүүдэй инженерно уран бэлигые, барилгын мэргэжэл шадабариие элирхэйлэн гэршэлнэ.

Инка-Уаси гэдэг отог тосхондо инкэнүүдэй сэрэгшэд бэлдэгдэдэг, амардаг байгаа ха гэжэ мэргэжэлтэд багсаамжална. Тодорхойлон хэлэхэдэ, хадын халуун аршаангуудhaa газар дорохи олон hубагуудаар уhaap дүүргэгдэдэг байhан асари ехэ бассейнүүд сэрэгшэдэй амаралтын газарые элирүүлнэ.

СИАМСКА ЭХИР ХОЕР

МАЙЭЛИН, МАЙЛИН гэжэ нэрэнүүдтэй сиамска эхир басагадай Кубада түрэhэнhөө хойшо тэбхэр жэл үнгэрбэ. Гэдэhээрээ холбоотой түрэhэнэйнь hүүлээр хэдэн үдэрэй үнгэрхэдэ, Ольгин хотодохи больницада врачнууд эдэнэртэ операци хээ hэн. Тиихэдээ нилээдэшэhэн эльгэнь hалгаhан байгаа. Энэ хадаа иимэ орёо хүшэр операциин hүүлээр амиды үлэhэн Латиин Америкэдэхи түрүүшын ишар гээшэ.

Мүнөө басагадай бэе hайн. Эдэнэр hайн гараhан үхибүүдhээ юугээрээшье илгаагүй юм. Заахан басагадай аб адлихан байhан дээрэhээ эхэнь Майэлинэй зүүн хасартахи мэнгээрнь лэ илгаруулдаг байна.

МЯНГАН ЖЭЛЭЙ ЗАБhАРЛАЛГЫН hҮҮЛЭЭР

ТОКИОГОЙ национальна театр соо hаяхан болоhон эртэ урдын баяр ёhололой хүгжэмэй заншалта концерт дээрэ 13 шахуу зуун жэлэй урда тээ бүтээгдэhэн арфа дахинаа хангинаба. Тэрэниие VIII зуун жэлдэ Хитад, Корей оронуудай дээгүүр Сириhээ асарагдаhан байгаа ха гэжэ багсаамжалдаг. Манай эрын 794 он болотор Японой императорай ниислэл байhан Нара хотын hүмэ-музейнүүдэй нэгэндэ энэ арфа олон зуун жэлэй туршада хадагалагдажа байгаа.

Скрипкэ дархалдаг япон мэдээжэ мэргэжэлтэ Д. Мурата тус арфые hэлбэн заhаба. Эртэ урда сагта Японой ниислэл байhан Киото хотын урашуул тэрээндэ зорюулжа торгон шэнэ утаhа нэхэжэ гаргаhан байха юм.

НҮХЭРЭЙ ЕhООР...

РСФСР-эй гүрэнэй шангай лауреат, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, композитор Б. Б. ЯМПИЛОВТА

Түрүүшын буряад оперо,
Түшэгэнэн наярhан балет
Танай бэшэhэн байхада,
Тоншье омогорхомоор даа.
«Агуу гоохон Ангар»
Аяг зугаа гаргажа,
Эсэгэ Байгалайнгаа эрьедэ
Энеэжэ, наадажа ябатараа,
Эрэлхэг Енисейтэй
танилсаад,
Эжэлшэн тэрээндэ дурлаад,
Хабсагайе ханха сохин
Хадамда гарашоол даа.

Буряадай АССР-эй габьяата артистка Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай артистка, республиканска шангай лауреат Л. Л. ДУГАРОВАДА

«Айгуулиин сэнхир орон»
Аажам нажарай наран
орхо
Алтайгаар зэнхыжэ,
Алаг зүрхыемнай
доhолгоо.

Буряадай арадай поэт, республиканска шангай лауреат Н. Г. ДАМДИНОВТА

Баргажанhаа ерэhэн харгы
Байгалай эрьеэр зурыдаг,
Тэндэhээ энэ харгыгаар
Баруун зүг зорижо.
Багшанартаяа золгожо,
Уран ехэ бэлигээ
Улам хурсадхаат.
«Баргажан», «Эсэгын нэрэ»
«Харгын талаан»,
«Дүрбэн тэнгэри» —
Баhаш олон номуудые
Барлуулжа гаргабат.
Бэлигтэ поэдүүдэй нэгэн
Бэеэрээ болоhоноо
Зохёолоороо харуулбат.

Буряадай АССР-эй арадай уран зурааша А. Н. САХАРОВСКАЯДА

«Эхэнэр хүн эсхээшэ» —
гээд,
Буряад зон хэлсэдэг.
Харин тамнай
Хайша, зүү барингүй,
Уран биирээр
Дуран соогоо зуранална.
Абай Гэсэр хүбүүнэй
Арад зонойнгоо түлөөдэ
Ами наhаяа гамнангүй,
Арбаад жэлдэ тэмсэhые
Уран гоёор зуража,
Улад зоноо баясуулбат.

Р. АБИДУЕВАЙ
зурагууд.

хилын саанаhаа

телефон·телеграф·радио

ВАРШАВА

Совет эрдэмтэд — ПАН-ай гадаадын гэшүүд

ТАСС

Академиин сесси эндэ боложо, гадаадын 18 түлөөлэгшэд Польшын Наукануудай академиин (ПАН) гэшүүдээр hунгагдаа.

Совет 8 эрдэмтэ: СССР-эй Наукануудай академиин вице-президентнүүд В. А. Котельников, П. Н. Федосеев, СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр Б. В. Петровский, академигүүд А. П. Виноградов, Н. П. Дубинин, Б. Н. Петров, Н. Н. Семёнов, В. А. Энгельгардт гэгшэд ПАН-ай шэнэ гэшүүдэй дунда бии.

НЬЮ-ИОРК

Байдалынь бүри муудаха янзатай

ТАСС

Гаража байгаа Шэнэ жэл — 1975 ондо американ экономико саашадаа улам доройтохо, мүнгэнэй үнэ унаха, хүдэлмэригүйшүүл олошорхо, үргэн ниитэ ажалшадай байдал улам муудаха янзатай.

Экономикын асуудалнуудаар Нобелевско шангай лауреат П. Сэмюэлсон hаяхан иигэжэ мэдүүлээ. «Бидэ хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороод байнабди. Мүнгэнэй үнэ унажа үргэлжэлhөөр. Байдалнай тон хүшэр бэрхэшээлтэй байна». 1975 ондо США-гай экономико бүри ехээр доройтон муудаха ха гээд тэрэ багсаамжалан хэлэнэ.

НЬЮ-ИОРК

Һанаагаа ехээр зобоно

ТАСС

США-гай ниитын элитэ мэдээжэ 100 гаран ажал ябуулагша, эрдэмтэ президент Дж. Форддо, американ конгресстэ бэшэгүүдые эльгээхэдээ, элшэ хүсэнэй дутагдалаар hанаагаа зобожо байhанаа мэдүүлбэ.

Орон доторнай элшэ хүсэн ехэ дутагдалда орожо байна. Тиимэhээ шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. США-гай худалдаа наймааи министр байhан П. Питерсон, гэр байра барилгын ба хото городуудые хүгжөөлгын министр байhан Дж. Ромни, Хотын национальна лиги гэжэ негритян эмхиин директор-гүйсэдхэгшэ В. Джордан болон бусад бэшэгүүдтэ гар табиhан байна.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДhАА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ВАРШАВА. «Мария» гэжэ реакторта ядерна түрүүшын реакци хэгдэбэ. Варшава шадархи ядерна шэнжэлгэнүүдэй институдта энэ реактор байдаг юм. Польшын агуу ехэ эрдэмтэ Мария Склодовская-Кюрин хүндэлэлдэ тус реактор нэрлэгдэhэн байгаа.

Совет мэргэжэлтэдэй техническэ туhаламжаар «Мария» гэжэ реактор баригдаа hэн. Энэ хадаа социалис оронуудтахи эгээл ехэ реакторнуудай нэгэниинь болоно. Тэрэнэй барилга 1974 оной дун гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаhан болзорhoo юhэ hараар урид дүүргэгдээ.

БУДАПЕШТ. Надьканижа, Токай хотонуудай хүн зондо Венгриин телевидени Шэнэ жэлэй бэлэг бариба. Мүнөө эдэ хотонуудай хүнүүд телевизионно дамжуулгануудай хоёрдохи программые хаража шадаха болоо.

СОФИ. Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ ороной үйлэдбэриин коллективүүдэй туйлаhан ажалай илалтанууд тухай мэдээсэлые Болгариин хэблэл үргэнөөр толилно. Эдэнэр хэhэн ажал хүдэлмэри тухайдаа парти, правительствадаа элидхэнэ.

Русенска округой промышленностиин ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ амжалтануудые туйлаhан байна. Эдэнэр түсэбтэ зургаадахи табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабариие болзорhooнь урид дүүргэбэ.

БРАТИСЛАВА. Керамическа эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг шэнэ ехэ завод Дунда Словакиин Томашовец гэжэ нютагта ашаглалгада оруулагдаба. Энэ завод нютагай үнэгүй түүхэй эд дээрэ хүдэлжэ, жэлдээ 45 мянган тонно hайн шанартай материал, сорго хоолой бүтээн гаргаха юм.

БЕЛГРАД. Словениин Республикын промышленна ехэ түб — Марибор шадар 380 киловольтын хүсэтэй электро-дамжуулгын шэнэ лини баригдажа эхилбэ.

Югославиин гол мүрэн дээгүүр ашаа зөөгшэд жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, ашаа зөөлгын хэмжээн 7,5 процентээр ургаа. Байгша ондо 5 миллионhoo үлүүтэй тонно ашаа Дунай, Сава, мүн Югославиин бусад гол мүрэнүүдээр зөөгдэбэ.

(ТАСС).

ПАНАМА

Панама: тэмсэл үргэлжэлhөөр

ТАСС

Национальна сүлөөрэлгын түлөө, экономическа талаараа бэеэ даадаг болохын түлөө, социальна түрүү ёhоной хубилалтануудай түлөө тэмсэл Панамын миллион хахад хүн зоной гол анхаралда байhаар. Бүхы арад зоной, уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөнэй дэмжэлгэ доро генерал О. Торрихосой правительство Панамын каналай оршон тойронхи газарые мэдэдэг байха эрхээ hэргээхын тула США-тай хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, ехэ амжалта туйлаба. Шэнэ, договорто 1975 оной түрүүшын хахадта гар табигдаха ёhотой гээд О. Торрихос журналистнуудта мэдүүлээ.

Панамын правительство национальна индустрияа hэргээхын тула шууд ябуулга хэнэ, мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэнэ. Гэбэшье тус орондо тон ехэ түбэг бэрхэшээлнүүд тохёолдонхой байhаар.

ПАРИЖ

ФРАНЦИ: Автомобиль бүтээгшэдэй ахир тулюур байдал

ТАСС

«1974 он автомобиль бүтээгшэдтэ айхабтар хүшэр бэрхэшээлтэй байба», — гэжэ «Нуво журналь» газетэдэ толилогдоhон статья дотор хэлэгдэнэ.

Гансал ноябрь hарын турша соо орон дотор хүнгэн автомобильнуудые бүтээлгэ — 20 процентээр, дотоодын наймаанда хүнгэн автомобильнуудые худалдалга — 27 процентээр, гадаадада худалдалга 12,5 процентээр хороо.

Ашаанай машинануудые, бишыхан автобусуудые бүтээдэг тусхай шэглэлтэй заводууд ехэ хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороhон байна.

УРАН ЗУРААШЫН ДЭБТЭРЬЭЭ...

— Ши Жабар үбгэн гүш?
— Үгы, би түймэр сарагшаб.

Ахамад лесничидэ. Лесничидэ. Жабар Үбгэндэ.

СЭНХИР ЭКРАН

ЯНВАРИИН 1. СРЕДА
ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ hАЙНДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.30 — «Чтобы с песней в Новый год войти» — концерт-амаршалга.

«Орбита». 12.50 — hүүлэй hонин. 13.00 — Үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильмнүүдэй программа. «Ну, погоди!» (4—6 хубинууд). «Аленький цветочек». 14.10 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ). 14.45 — «Уран шүлэг». Совет поэдүүдэй шүлэгүүд. 15.10 — «Чудак из пятого «Б» — уран hайханай фильм. 16.40 — 16.50 — Забhарлалга. 16.50 — «1974 оной дуун». Бүхэсоюзна телевизионно фестивалиин түгэсхэлэй концерт, (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — «1974 оной дуун» — түгэсхэлэй концертын үргэлжэлэл. 20.20 — «Люди и манекены» — телевизионно уран hайханай фильм (үнгэтэ, хоёрдохи фильм. 21.35 — «Советскэ Союз тухай гадаадын айлшадай hанамжа» (үнгэтэ). 21.50 — «Нүхэдүүдэй хүгжэмтэ амаршалга». 22.10 — «Проснись и пой» — Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг (түрүүшынхеэ харуулагдаха), (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

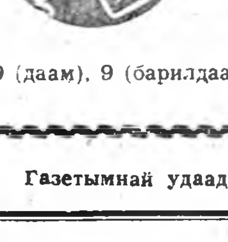
ЧЕТВЕРГ, 2
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.50 — hүүлэй hонин. 13.00 — «Бронзовая птица» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (1-дэхи сери), түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 14.05 — «Веселые нотки». 14.20 — 18.30 — Забhарлалга.

«Орбита». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Номуудай орон руу аяншалга». 19.25 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 19.50 — «Театральна уулзалга». 21.20 — «Шэнэ жэлэй интервью» — хүгжэмтэ программа. 22.10 — Эрдэм наукын 1974 оной нээлтэ шэнжэлгэнүүд. 22.40 — «Три дня в Москве», телевизионно уран hайханай фильм (1-дэхи сери) түрүүшынхеэ харуулагдаха. 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Декабриин 30-да Москвада болоhон «Спортлотогой» ба «Спортлото-2-ой» 36-дахи тиражай шүүбэринүүд иимэ:

«Спортлото»: 12 (уhанай-моторно спорт), 15 (водно поло), 49 (даам), 9 (бүхэ барилдаан), 21 (мориной спорт), 28 (стол дээрэ наададаг теннис).

«Спортлото-2»: 18 (городки), 26 (мотобол), 38 (hур харбалга), 49 (даам), 9 (барилдаан), 21 (мориной спорт).

(ТАСС).

Газетымнай удаадахи номер январиин 3-да гараха.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной январиин 1. 4-дэхи хуудаhан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01664. Заказ № 00444